

1983 - 1993

VÄRMLANDS ANOR

1993:3

September 1993

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Pris 30:-
Årgång 10

Smeden Axel Johansson (Brälle) med släktingar utanför sin stuga Norra Takfelterud, Lövbråten i hemmanet Knöstad, Kila socken, cirka 1915. Originalet är glasplåt 180 x 240 mm. Fotograf Karl E Rud, Knöstad.

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Upplaga 600 ex, 4 ggr/år

Föreningens adress Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 667 32 Forshaga

Medlemsavgift kronor 90 per år

Familjeavgift kronor 10 per år

Postgiro 46 96 60-5

Redaktör Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 664 32 Grums

Arkiv Emigrantregistret, Box 331, 652 08 Karlstad. Telefon 054-15 92 72

Besöksadress Gamla Badhuset, N Strandgatan 4, Karlstad

Produktion Consulting Data, Malm-torgsgatan 18, 653 40 Karlstad. Telefon 054-11 87 77

Manusstopp för 1993:4 är 5 nov 1993

Innehåll

Släktforskning	2
Forskarförteckningar	3
Dyra mikrokortsläsare	3
Släkten Lidback	4
Baronen på Gröna Lund	6
Mord på Fältjägare	8
Avrättningsplatsen	11
Smedbergsklockorna	12
A G Petersson	13
Släktens öden	14
Aktuellt Häljebol	15
Domstolsväsendet	16
Nya databaser	16
Antavla 25	17
Antavla 26	19
Registerregister	20
I Sofies chiffronjé	21
Anor sökes	22
Ur blad och Forum	22

Släktforskning som folkrörelse

Verksamhetsåret 1993 tenderar till att bli ett jubileumsår för Värmlands Släktforskarförening i flera bemärkelser. Redan vid halvårsskiftet har antalet nya medlemmar passerat antalet för 1992. 38 nya medlemmar den 30 juni 1993 och 36 nya medlemmar för hela 1992.

Detta innebär att ekonomin för föreningen stärks men det ställer också högre krav på styrelsen i fråga om att kunna erbjuda verksamhet till gagn för släktforskningen.

Förteckningen över Värmlandsforskare som Gunnar Jonsson, Säffle, sammanställt är en sådan serviceåtgärd som nu föreligger i en liten provupplaga för att testa marknaden. Samtidigt ger den en uppfattning om vilken omfattande folkrörelse som släktforskningen blivit. Med en årlig utgivning torde den så småningom bli en bra uppslagsbok och kunna underlätta för släktsökaren. Att priset kunnat sättas så lågt som 20 kr är ett ytterligare plus.

Många sitter på dagar, kvällar och nätter och tolkar kyrkböcker och andra äldre handlingar. Det är ett ideellt intresse som driver på men också ett mått av nyfikenhet, nyfikenhet på äldre tiders miljö och dess förutsättningar för våra förfäders levnad. I och med renskrivning av dessa äldre handlingar kan förutsättningen öka till att alltför forskare, varför inte använda ordet sökare, har möjlighet komma åt pusselbitar till sina släktregister.

Renskrivning av avskrifter ur kyrkans födelse-, vigsel- och dödsböcker har hittills kunnat ske nästan enbart med skrivmaskinen. Detta är ingen bra metod ur söksynpunkt. Dessutom uppstår lätt skrivfel vid omskrivningen. Undertecknad har gjort ett fullskaleprov med Östmarks födde 1765-1820 från handskrivna listor gjorda av Kerstin Risberg, Karlstad. Avsikten är att finna nya vägar för tryckning av listor och sökning i listor. Med dator och ett enkelt databasprogram visade det sig vara ett relativt snabbt sätt att överföra det handskrivna materialet.

Fortsättning sida 3

Styrelsen 1993

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 Grums. Telefon 0555-11153

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsgatan 25, 66140 Säffle. Telefon 0533-10559

Kassör Harald Persson, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-118777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 Molkom. Telefon 0553-10378

Registrator Sonja Peterson, Ölme-gatan 9 A, 65230 Karlstad. Telefon 054-119411

Ledamot Eivor Lantz, Lindersvägen, 66302 Hammarö. Telefon 054-525727

Suppleanter Bertel Swanson, Bruns-kog, 67094 Edane. Telefon 0570-55023

Gunhild Svensson, Odalvägen 15, 65350 Karlstad. Telefon 054-531448

Janet Leffler, Trumberget 5, 66300 Skog-hall. Telefon 054-513711

Valla Johansson, Industrigatan 12 E, 66133 Säffle.

Revisorer Kerstin Modén, Resedagatan 12, 65345 Karlstad. Telefon 054-560758

Gerhard Kaukerat, Radhusgatan 15 D, 66440 Slottsbron. Telefon 0555-30403

Revisorssuppleant Bengt Tholin, Stins-gatan 7, 65226 Karlstad. Telefon 158825

Valberedning Gunnar Bergström, Pion-gatan 24, 65345 Karlstad. Telefon 054-560698.

Allan Johansson, Industrigatan 12 E, 66133 Säffle

Stig Jonasson, Drevstagatan 49 A, 68141 Kristinehamn. Telefon 0550-17109

* * *

Nye kyrkoherden möter 90-årige Nils Mattsson.

- Har Nils Mattsson levat hela sitt liv här i socknen?

- Näe, inte än, goe körkherden.

Ur Albert Engströms Gubbar

Forskarförteckningar

Fortsättning från sida 2

Övrigt var att programmet sålde fram stavfelen. Att korrekturläsa 4611 rader är ingen lockande uppgift. Hur sedan materialet ska ges ut, tryckt häfte, diskett, mikrokort eller annat medium, är föremål för diskussion.

Var finns medlemmarna?

Medlemsökningen är glädjande. Efter som Värmlands Släktforskarförening är en regional sammanslutning är det naturligt att huvudparten finns inom Värmland/Dalslands postdistrikt.

Totalt är det vid halvårsskiftet 453 medlemmar varav 307 finns i Värmland/Dalsland, 28 inom Storstockholm och resten fördelade över Sverige från Ystad till Malmberget. Men även utomlands har vi medlemmar. Sålunda bor 1 medlem i Spanien, 2 i USA, 1 i Canada och 12 medlemmar i Norge.

Harald Persson

Släktforskarförteckningen Värmlandsforskare, se annons sida 23, är ett utdrag ur Släktforskarförbundets stora förteckning.

Gunnar Jonsson har gjort ett gott arbete i sammanställning och datorinmatning av uppgifterna. Harald Persson har gjort en typografiskt snygg produkt av förteckningen. Den innehåller uppgifter om 89 forskare jämte släktnamns- och ortsregister, cirka 20 % av medlemsantalet.

Detta är dock inte den första förteckningen som givits ut i Värmland. 1983 och 1988 gav Peter Olausson ut förteckningar i Värmlands Bildningsförbunds regi. Den senaste upplagan innehöll uppgifter om 500 forskare. Då är att märka att denna förteckning innehöll forskare inom fler vetenskaper än släktforskning. Dock finns nog ett antal forskare i 1988 års förteckning som borde

varit med i 1993 års. Att det är blott 89 st har med all säkerhet som förklaring det nya system för den rikstäckande förteckningen som nu skall tillämpas. Förr när de enskilda föreningarna gjorde sina förteckningar så fick man in uppgifter från alla intresserade, som hade forskning i det aktuella området.

Nu har säkerligen många som forskar i Värmland sänt sina uppgifter till sin hemmaförening i stället för till oss. Meningen med den nya förteckningen är ju att man skulle sända sina uppgifter till enbart en förening. Å andra sidan innehåller vår förteckning forskningsobjekt från Skåne till Norrbotten. I den nyutkomna riksförteckningen torde finnas fler uppgifter om forskning i Värmland.

Riksförteckningen, utgiven på 15 mikrofiche, finns hos Bo Cider i Gamla badhuset i Karlstad.

Bernhard Granholm

Från Riksstämman 14 aug 1993

Motion om dyra mikrokortsläsare avslås

Bland motionerna till Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämman i Luleå fanns en med nr 3/93 från Falbygdens Släktforskarförening med rubriken **Läsapparater för mikrofiche**.

Ordförande för denna förening, Ted Rosvall, skriver där bl a: "Det är ofattbart att en läsapparat för mikrofiche skall behöva vara så dyr. Vad är det egentligen som kostar så mycket? Lite optik, lite elektriska doningar, en ram, en skärm och några rörliga delar." Ted fortsätter med att jämföra med hur mycket komponenter i en TV-apparat kan innehålla. Han föreslår att SSF skall ta initiativ till konkurrensskapande åtgärder.

Jag håller fullständigt med Ted Rosvall. Det märkliga är dock att förbundsstyrelsen föreslår att motionen avslås, men att en förnyad marknadsundersökning skall göras. Riksstämman följde förbundsstyrelsens förslag till beslut och motionen avslogs.

Samtidigt finns en annons i Släkt-historiskt Forum nr 3/93 där SSF säljer en den enklaste läsapparat till priset 7000:- + frakt.

Bernhard Granholm

Annons

Finnar i Gräsmark och Lekvattnet

Jarl Ericsons andra bok om svedjefinnar och deras familjer. I de båda socknarna påträffades cirka 75 finska släktnamn. Boken omfattar cirka 280 sidor, 2600 personer, 25 kartor, 50 bilder och ett avsnitt från svenska förvrängda till rätta finska släktnamn, cirka 120 stycken under medverkan av professor V Saloheimo. Boken beräknas utkomma i nov 93. Förhandstecknare före 30/9 betalar endast 180:- + ev porto. Några restexemplar av "Finnar i Väst" finnes.

Jarl Ericson
Nordmarksgatan 7
671 51 ARVIKA
Telefon 0570 - 194 88

Släkten Lidback

I Hembygdsgillet i Karlstad årsbok 1922-1937 "Vi och vår bygd" har C V Bromander skrivit om släkten Lidback. Artikeln är intressant därför att den innehåller förutom mycket fullständiga kronologiska data mängder av randanmärkningar som förklarar levnadsförhållanden. Detta är avslutningen av släktredovisningen som påbörjades i nummer 1993:2.

Paulus Julius Lidback tabell V

Paulus Julius (son av Paul Gustav tab IV), född 7/8 1808 på Lövnäs i Karlstads landsförsamling, intogs i Karlstad skola 1816, på gymnasium 1826, student i Upsala 1829, prästvigd 25/11 1832. Som fideikommissarie till Stora Våxnäs var han skyldig att bo där. Då han skulle prästvigas, måste han från denna bestämmelse begära nådig dispens, som beviljades. Sedan hade han kortare eller längre missiv till Hammarön, Våse, Ölme, Södra Råda, Bolstad och Grums tills han blev vice komminister i Boda 1/1 1839-1/5 1844 och i Östra Ämtervik 1844-51.

Han gjorde sig känd för flärdlöshet, arbetsamhet och driftighet. Östra Ämterviks kyrka låg utan inhägnad men Lidback lät uppföra stenmur omkring den. Kyrkan, som blivit färdigbyggd 1798, hade ej blivit invigd, men han ställde om att den blev invigd 3/9 1848. Under sin tid på Hammarön hade han vunnit öbornas förtroende, vilket gjorde att han blev nära enhälligt vald dit, komminister där 26/8 1850 från 1/5 1851, men han avled redan 25/3 1855 på sitt boställe Lindenäs. Han blev jordfäst av sin kyrkoherde, rektorn i Karlstad sedermera biskopen J A Millén och är begraven i sydvästra hörnet av Hammarö gamla kyrkogård, där sonen Erik Gustav lät uppsätta finhuggen stenvård.

Gift första gången 11/12 1833 i Karlstad med **Emilia Magdalena Eugenia Stras**, född 25/6 1814 i Kristianstad, död 5/9 1839 i Lerboda i Boda socken, begraven på Boda kyrkogård, dotter av tygvaktaren vid Vendes Artilleriregemente Johan Abraham Stras och Kristina Elisabet Bredal. En dikt vid hennes grav finns i Värmlands Tidning 9/10 1839.

Gift andra gången 13/3 1842 på Lerboda med förra hustruns syster **Ida Johanna Laura Stras**, född 12/11 1820 i Karlstad. Hon skötte som änka sin yngste sons ungarshushåll i Falun och Stockholm, död hos honom 9/2 1905 i Stockholm och där begraven på Norra kyrkogården.

Hon var enligt nekrologen i Nya Värmlands tidningen "å hjärtats och huvudets vägnar rikt utrustad ... älskad och vördad av alla, med vilka hon kom i beöring". I Mitt hjertas Runor har svärfadern ägnat henne poem.

Barn 1. **Emilia Augusta**, född 5/8 1834 på Stora Våxnäs, död där 30/9 samma år.

2. **Paul Axel**, född ibidem 8/7 1835, död 19/7 1848 på Karlstads lasarett av benröta, begraven på Östra Ämterviks kyrkogård.

3. **Johan Albert**, född 23/4 1837, död 1915, verkstadsägare se tab VI.

4. **Hilma Augusta**, född ibidem 29/4 1838, död av kräfta 20/6 1881 vid Lesjöfors i Rämens socken och där begraven. Gift 20/6 1864 i Östra Ämtervik med fabrikör **Lars Johan Fredrik Dreutz** i Filipstad, född 11/8 1839 i Östra Ämtervik, död 16/8 1913 i Horrsjön i Färnebo men begraven i Råmen.

5. **Erik Gustav**, född 17/8 1839, död 4/2 1922, bruksförvaltare se tab VII.

6. **Oskar Kuno**, född 2/8 1843 i Lerboda, hade efter studier Karlstads läroverk anställning vid bruk till 1869, då han reste ut till sin halvbror Johan Albert i Portland, Maine, USA. Där skall han ha blivit gift, haft barn och avlidit. Närmare uppgifter har ej kunnat erhållas.

7. **Kristian Albin**, född 2/8 1843 i Lerboda, död av strypsjuka 10/2 1849 i Södra Gunnerudstorp i Östra Ämtervik och där begraven.

8. **Ida Teresia**, född 8/7 1848 i Södra Gunnerudstorp, död 25/7 1865 i Karlstad och där begraven på Västra kyrkogården.

9. **Julia Elisabet**, född 3/5 1850 i Södra Gunnerudstorp, emigrerade till bröderna i Nordamerika, död där våren 1919 i Portland.

10. **Axel Kristian**, född 4/2 1853, död 2/3 1929, läroverksadjunkt se tab IX.

11. **Anna Paulina**, född 9/5 1855 på Lindenäs på Hammarön, död 10/2 1928 i Grycksbo. Gift 27/5 1893 med bergsingenjören **Henrik Munktell**, född 20/8 1841 i Grycksbo, disponent för J H Munktells pappersaktiebolag, död 21/2 1906 i Stockholm men begraven i Grycksbo. Han blev gift första gången 6/4 1874 med Augusta Elisabet Jakobsson, född 1849, död 1892.

Johan Albert Lidback tabell VI

Johan Albert (son till Paulus Julius tab V), född 23/4 1837 på Stora Våxnäs. Efter privat undervisning i hemmet elev på Laxå bruk 1853-55, bokhållare på Kristinefors nu nedlagda bruk i Vitsands socken i Värmland 1855-57, elev vid Nyköpings mekaniska verkstad 1857-59, då han i stället för att såsom fideikommissarie övertaga Stora Våxnäs reste till Nordamerika, där han som ingenjör deltog i nordstaternas krig 1861-62.

Han bosatte sig därefter som mekaniker i Portland, där han från 1867 var verkstadsägare, död där i juli månad 1915. Gift 24/1 1864 i Portland med **Mary Louise Tomlinsen**, född 1847 i Portland, dotter till en virkeshandlare i Californien.

Barn 1. **John**, född 19/3 1865 i Portland likasom syskonen, död omkring 1905, skall ha varit gift och haft flera barn.

i Karlstad

2. **Paul**, född 1869, död.

3. **Georg**, född 7/4 1872, posttjänsteman i Portland.

4. **Gustav**, född 2/9 1879, fabriksföreståndare i Portland.

Erik Gustav Lidback tabell VII

Erik Gustav (Gösta) (son av Paulus Julius tab V), född 17/8 1839 i Lerboda i Boda socken. Efter studier i Karlstads läroverk var han elev vid Letafors bruk i Södra Finnskoga socken 1855-57, bokhållare vid Brattfors bruk 1857-59, utexaminerades från Filipstads bergsskola 1860, sekreterare till bergmästare Franz von Schéele i Filipstad 1862, förvaltare vid Munkedals bruk 1863, smidesmästare vid Högfors nu nedlagda bruk i Gräsmarks socken 1864-66 och vid Edsvalla bruk 1867-70, förvaltare vid Sälboda bruk 1870-78, arrenderade där efter Fredros bruk till 1884 och bodde i Kristinehamn 1884-85, då han i stället för sin bror Johan Albert övertog fideikommisset Stora Våxnäs, där han sedan bodde.

Inom Karlstads landsförsamling hade Lidback allehanda förtroendeuppdrag. Han var ordförande i kommunalstämman 12 år och vice ordförande 14 år, ledamot av kommunalnämnden 4 år och dess ordförande 26 år, ledamot av kyrko- och skolrådet 26 år, revisor i Värmlands brandstodsbolag 20 år, ledamot vid lantmäteri-förrättningar 24 år och vägstyrelsens ordförande under 26 år m m.

Han blev omsider en gammal kommunalveteran, som med patriarkalisk myndighet ställde och styrde med sin sockens angelägenheter på ett sätt, som vann sockenmännens fulla förtroende, med stadig hand och mycken självständighet, ja, som en självhärskare i sin lilla stat, stundom visserligen icke alla till lags, men ingen kunde säga, att han ej såg på kommunens verkliga bästa. Vid avgången ur vägstyrelsen fick han som tack-

samhetsbevis ett dyrbart silverskrin och då han 1918 drog sig tillbaka från det kommunala livet, erhöll han medaljen i guld "för medborgerlig förtjänst", som överlämnades till honom i Karlstads domkyrkas kor efter gudtjänsten den 6 juni. Efter långvarig sjukdom avled han 4/2 1922 kl 12.15 fm på Stora Våxnäs av åderförkalkning, jordfästes i domkyrkan 14/2 och vilar i egen familjegrav på Karlstads västra kyrkogård, där stenvård utvisar platsen.

Gift 16/4 1877 i Göteborg med **Ebba Lovisa Gustava Åkerling**, född 13/9 1857 i Göteborg, död 19/1 1930 i Jönköping under tillfälligt besök där hos sin dotter och måg, begravnen 25/1 bredvid sin man, dotter av grosshandlaren Gustav Åkerling och Augusta Lovia Bernhardina Flach av adliga ätten nummer 1606.

Barn 1. **Paul Gustav Åkerling**, född 31/3 1878 på Sälboda, död 27/4 1889 i Karlstad, begravnen där i föräldrarnas familjegrav.

2. **Erik Albert Stras**, född 21/3 1880, kapten se tab VIII.

3. **Axel Otto Ebbe**, född 1/9 1884 i Kristinehamn, studerande vid Karlstads läroverk, död 1/12 1900 på Stora Våxnäs och begravnen i föräldrarnas familjegrav.

4. **Maggie Emilia Augusta**, född 29/7 1888 på Stora Våxnäs, har genomgått Karlstads högre flickläroverk. Gift 4/9 1915 i Karlstad med **Aksel Fredrik Olsson**, född 15/12 1873 i Karlstad, student i Upsala 1894, hovrättsexamen där 1899, efter tjänstgöring hos domare inträdde han i Göta hovrätt 1904, fiskal där 1910, hovrättsråd 1911, K.N.O.

Erik Albert Stras tabell VIII

Erik Albert Stras (son av Erik Gustav tab VII), född 21/3 1880 på Fredros bruk i Gunnarskogs socken, efter skolgång vid Karlstads högre läroverk studentexa-

men där våren 1902, underlöjtnant i Dalregementets reserv 1906, transport till Värmlands Regemente 1908, löjtnant 1909, kapten där 2/12 1921.

Brakar sedan 1911 Stora Våxnäs fideikommissegendom, som han tillträdde vid faderns död och försett med ny manbyggnad och till största delen nya uthus men som han efter vederbörligt tillstånd försålde 1934 till Karlstads stad.

Gift 22/11 1913 i Karlstads domkyrka med **Anna Maria Bernhardina Rundgren**, född 19/4 1889 i Kristinehamn, dotter av byråingenjören i Kungliga Järnvägsstyrelsen Herman Gottfrid Rundgren och Anna Sofia Larsson. Fru Lidback erhöi i maj 1935 Värmlands Landstoms-lottaförbunds silvermedalj.

Barn 1. **Erik Gösta Herman**, född 20/8 1914 i Karlstad, studentexamen där 29/5 1934, elev vid Tekniska högskolan.

2. **Folke Paul Anders**, född 1/7 1916 på Stora Våxnäs, liksom följande syskon, avlade realexamen vid Karlstads läroverk 1933, praktiserar vid bruk.

3. **Sven Erik Stras**, född 17/3 1919, avlade realexamen vid Karlstads läroverk 1935, anställd på köpmankontor.

4. **Ebba Marianne**, född 19/6 1923, elev i Karlstads högre flickläroverk.

Axel Kristian tabell IX

Axel Kristian (son av Paulus Julius tab V), född 4/2 1853 på komministerbostället Lindenäs på Hammarön, mogenhetsexamen i Karlstad 25/5 1871, student i Upsala samma år, filosofie kandidat där 28/5 1874, inskriven vid Lunds universitet 4/10 1875, genomgick provårskurs vid Södermalms läroverk i Stockholm 1879-80, kompletterade kandidatexamen 28/5 1881.

Efter lärartjänstgöring vid Beskowska skolan i Västerås och vid Norrmalms läroverk i Stockholm blev han adjunkt vid Falu högre allmänna läroverk 20/4 1887 i latin, grekiska och svenska och

Baronen på

Fortsättning från sida 5

adjunkt i latin, grekiska och historia vid Norrmalms läroverk i Stockholm 1893-1919, då han avgick med pension, varefter han bebodde egen villa i närheten av Skönberga station till sin död 2/3 1929 på Söderköpings lasarett, begravnen 9/3 på Norra kyrkogården i Stockholm.

Om honom skriver signaturen U.T-m i Svenska Dagbladet för 9/3 1929 bland annat: "Lidbacks älsklingsämnen voro klassiska språk, och han var född till lärare i dem. Av hela sitt hjärta älskade han dem och behärskade kurserna mässterligt. Skicklig var han ock att undervisa, så att han skulle hava blivit gillad även av den mest finsmakande pedagog... Ordning och flit skulle det vara. Han var helt enkelt en bra karl... en pojkspsykolog utan like... Författaren till dessa rader räknar magister Lidbacks lektioner som sina ljusaste skolminnen och det vill ej säga så litet."

Gift 8/11 1901 i Stockholm med **Sigrid Margareta Vaesterberg**, född 7/8 1882 i Stockholm, död 30/5 1924, begravnen där 5/6 på Norra kyrkogården, dotter av handlanden Lars Magnus Vaesterberg och Amanda Teresia Sandberg.

Barn 1. **Kristian Henrik**, född 12/5 1903 i Stockholm.

2. **Anna Margareta**, född ibidem 18/2 1905, lärarinna.

3. **Dagny Elisabet**, född ibidem 29/1 1906. 4. **Gudrun Emilia**, född 22/6 1920 i Drothems socken i Östergötland.

C V Bromander

* * *

Jag har skrivit till Postverket och klagat på servicen - men brevet kom inte fram!

Klipp ur Karlstads-Tidningen

I anledning av artikeln "Bilder ur det fördolda" i VärmlandsAnor 1993:1 ber jag att få komplettera uppgifterna.

Vid en torpinventering i Stöpaforsbygden 1975 började uppgifter om en baron med dresserade hundar dyka upp. Stugan där han bodde visste man bara på ett ungefär var den legat. Svart på vitt fick vi genom kontakt med fd kapten Gösta Pepa, Stockholm.

Han hade i sin ägo en bunt brev från baronen till farfar Bernhard Pettersson, på den tiden brukspatron på Stöpafors. Det var Carl Johan Hierta, som en längre tid vistats i bygden, först hos system och svågern, men efter deras avflyttning från orten i en liten stuga med två rum, där han levde med sina hundar och en drängpojke, som troligen fick försörja både sig och hundarna genom arbete hos grannarna. Svågern Gustaf Sandelin hade gått i konkurs och lämnat orten. Troligen hade modern Maria Sophia Pistolekors avlidit på herrgården hos dottern.

Talte först och tänkte sen

Redan 1835 finns ett brev adresserat till baronen på Stöpafors, varför man kan räkna med att han mer eller mindre varaktigt vistats där. Han hade som adelsman startat en militär bana, men den tycks ha fått ett hastigt slut. "Stackars baron Hierta, talte först och tänkte sen", skall han ha sagt om sig själv. Därmed syftade han på att han skulle ha fallit i onåd hos Karl XIV Johan och fått avsked ur tjänsten. Den kavaljeren var nog minst av allt lämplig som officer.

Barnen Hierta var tydligen musikaliska, ty studenten Gottlund som själv alltid medförde sin flöjt, har på flera ställen i sina dagböcker omnämnt "flöjtspeleskan Hierta" bland annat på marknaden på Åmbergshösten 1821. Bland herrskaperna skymtade han henne och säger att hon lär vara förlovad med Gustaf Sandelin.

Även baronen vill ägna sig åt musiken, men hans instrument var pianot, men något sådant ägde han inte. Han springer tydligen var dag hos patron Pettersson på Stöpa och övar på det som där finns. Han drömmer om att bli erkänd som tonsättare och beger sig så småningom till Stockholm för att söka företräde hos prins Oscar (sedermera Oscar II). Problemen är många. Det gäller att skaffa kläder och reskassa.

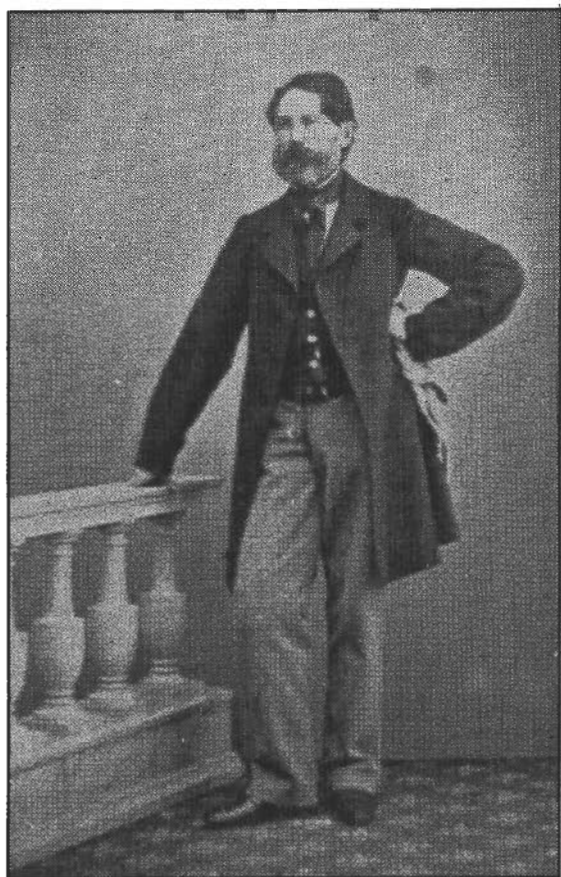
Som fattig kavaljer

När han en tid vistas hos systrarna i Ve skäms han förfärligt att han överraskas ute på promenad iklädd en kappa, som han lånat av en syster. Han ägde inte ens kläder på kroppen. Mat och husrum lyckas han få på olika herrgårdar han gästar, där han som en äkta kavaljer sköter underhållningen med pianospel och små teaterstycken. (Kanske var han förebild för någon av Selma Lagerlöfs kavaljerer?) När vidstående foto skulle tas skriver han att han till och med var "rentav vacker" och har ekiplat sig och även skaffat en peruk (för lånta pengar).

Besöket hos prinsen blev en stor besvikelse och släkten lyckas skaffa honom jobb vid bygget av södra stambanan, där han blev materialförvaltare. Att räkna spadar åt rallarna var långt ifrån de ljusa drömmar han haft. Korrespondensen med herrskapet Pettersson fortsätter hela tiden. Han har bekymmer för sina hundar och förebrår sig själv när den ena försvinner och undrar om drängen Lars sett till att hon fått mat. Hundarna var dresserade att med en lapp i halsbandet hämta begärde varor och post vid bruket och de kunde dansa till hans musik. Sin mors psalmbok frågar han också efter, ty "där har hon själv skrivit sitt namn".

Han blir en tid liggande svårt sjuk, men berättar hur värdinnan pysslar om honom med mat som hans mage tål. Han var nu ännu magrare än vanligt. Han tycks ha tillfrisknat men i Malmö avlider han slutligen omkring 1860.

Gröna Lund

Baron Carl Johan Hjerta.
Av okänd fotograf i Cristinehamn

Beträffande släkten Sandelin finns en intressant anmälan till häradsrätten något år efter Bengt Reinhold Antonssons död, där hans förvaltare anklagar sin morbror lagman Jan Sandelin för egenmäktigt förfarande, då han samma dag som Bengt Reinhold avlidit ensam gått in på hans kontor och där tydligen tagit hand om en hel del handlingar, som sen aldrig kom med i bouppteckningen. Systersonen, Ture Lanner, anser att han var ansvarig för kontoret och alla handlingar och beklagar att lagmannen trots sin ställning gör sig skyldig till ett sådant förfarande mot den som "varit hans vän och välgörare". Tydligen var den avlidne en godhjärtad människa som lånat ut pengar till många underlydande som

kommit i knipa, tydligen en i bästa mening god husbonde. Att papperen kommit i andra händer märktes snart. Den ene efter den andre drivs från sitt hem då de inte kunnat betala vad den snikne lagmannen obönhörligt drev in. Till slut tröttnar brorsonen och stämmer "lagmannen" vars ställning gjorde det möjligt att gå så grymt fram. Det måste ha förekommit ett urtima ting med domare, som kunde anses oberoende, en uppgift som kanpast var så lätt. Jag har inte hittat något protokoll från något sådant ting. En intressant uppgift för en forskare - - -

I någon bok har jag sett uppgiften att lagmannen skulle ha hållit sin hustru, Gustava Hellenia, instängd på ett vindsrum på Öjervik under förevändning att hon var

Krut-Eken

En annan som måste ha varit ett monster är Krut-Eken, som i sitt andra äktenskap vigdes vid en av fröknarna Sandelin. Han kom tydligen som bruksbokhållare till Sundling på Gylleby, där han förför en av döttrarna, som endast 14-årig föder sitt första barn och 16-årig sitt andra. Vid det första barnets födelse anges ingen barnafader och endast moderns förnamn, men nästa gång anges bådas namn och den unga flickan är då bokhållare Eks hustru.

Fanns det lagar som skyddade barn under 1700-talet? Jag har i en annan familj träffat på en vigsel mellan en 15-åring och en änklings. Det gällde tydligen att placera ut sina barn snarast möjligt. Vad som väntade dessa barnhustrur kan man nog undra.

M.O.

Från kriget 1675-1679

I nr 1993:2 rapporterade Gun Albinsson-Karlsson om dansk-norskt överfall och plundring i Sillerud. Från samma krig 1675-1679 finns ett par noteringar även i Fryksdals härads domböcker.

I Gunnar Almqvists sammandrag av nämnda domböcker kan man i protokoll från hösttinget 1676 läsa att en finne Johan Sigfridsson i Vittjärn, boende nära norska gränsen, blivit fångslad för att han skall ha lämnat upplysningar till fienden. I protokollet från vårtorget 1677 berättas att fienden stulit lösöre, boskap och säd under tredje böndagen 1676 när gårdsfolket varit i kyrkan.

psykiskt sjuk. Samtidigt skulle han ha levat med en ny ung "hustru" i samma hus. Huruvida någon präst skulle ha lånat sig till att ha förrättat någon vigsel i ett sådant fall är väl ganska otroligt.

Man kan ju fundera vad för ett liv den stackars Gustava Hallenia egentligen hade levat med en sådan make och de många barnafödslarna. Den förmenta kärlekssagan med Bengt Reinhold kommer kanske i en helt annan dager. En god man som gjorde vad han kunde för att skydda en kvinna, som han visste hade ett helvete av den modell vi hör talas om i våra dagar? När Bengt Reinhold är död gör ingen något eller vågar ingen göra något?

Följande redogörelse är hämtad från Grums härads dombok från 1836. Redogörelsen är ett referat av dombokens text, stundom ordagrant återgiven, men med modern stavning. Händelseförloppet byggs upp med hjälp av åtalades och vittnenas berättelser. Uppgifterna från dessa är stundom motsstridiga, men sammantaget ger det förmodligen en så sann bild som möjligt av vad som hände. Absolut sanning kan med all säkerhet aldrig uppnås. För att kunna läsa hela referatet får man inte vara "vemmelmagad". Det innehåller bland annat utdrag ur ett obduktionsprotokoll.

Eftersom berättelsen rör sig i två tidsförlopp, dels vad som hände vid brottsplatsen och dels vad som hände i tinget, har jag valt att återge händelseförloppet i tinget i presens. Därmed hoppas jag det skall vara lättare att skilja händelseförloppen från varandra.

Vakten inspekteras. Officer och menig i uniform m/ 1860

Tidsschema

1836-06-14 Övningsmöte avslutas vid Trossnäs.

1836-06-15 ca kl 00.00 Fältjägare Brand

Mord på Fältjägare

slås ner med en gärdsgårdsstör. Kl 08.00 Bataljonsläkare Flemming förbinder Brand.

1836-06-18 kl 02.00 Fältjägare Brand avlider.

1836-06-20 Obduktion förrättas av provincialläkare P E Stagnell.

1836-07-02 Urtima ting i Grums härad.

1836-07-22 Urtima ting i Grums härad.

1836-08-12 Urtima ting och dom i Grums härad.

Personer

Mördad. Adolph Jonsson Brand, fältjägare, Sälboda bruk, 27 år.

Den mördades anhörige Jonas Carlsson, klädesfärgare, Edsvalla, halvbror Jonas Pehrsson, sågare, Edsvalla, morbror **Åtalade.** Thomas Nilsson Nygren, fältjägare, dräng i Börjestorp, 26 år.

Gilius Andersson Öman, fältjägare, klädesvävare i Edsvalla.

Carl Dahlström, fältjägare, dräng i Vänsberg, 26 år

Vittnen. Nils Gustavsson Berg, fältjägare och torparedräng vid Säljeboda.

Emilie Andersdotter, piga från Karlstad, 22 år

Lars Loberg, klädesvävare i Edsvalla

Anders Jönsson, stampare i Edsvalla

Carl Gustaf Flemming, bataljonsläkare

Daniel Cavallin, skogvaktare vid Årbäck

Maria Cavallin, dotter till Daniel, 10 år (vittnar ej under ed).

Jean Wennerberg, tegelslagare, boende i Lugnet.

Brita Andersdotter, Jean Wennerbergs hustru

Jean Jeansson, statdräng i Bryngelsrud.

Jonas Mört, klädesfärgare i Edsvalla.

Nils Olsson, bonde, Rörbäcken.

Erik Torstensson, bonde, Öjesätersbacken.

Carl Hjert, dräng, Gillberga.

Magnus Andersson, dräng, Gillberga.

Obduktionsförrättare. P E Stagnell, provincialläkare.

Förrättningsmän i tinget. Carl Pihlgren, kronolänsman och åklagare Crona, häradshövding Andersson, fänggevaldiger.

Förrättningsmän vid Trossnäs. Adolf Blum, överste Lilliehöök, major Fr Nyssbeth, kvartermästare vid Kungl Fältjägerregementet C J Hultman, furir.

Mordet

Den 14/6 avslutades det årliga övningsmötet vid Trossnäs. Det var där två regementen som hade övat, Kungl Värmlands Fältjägerregemente och Kungl Värmlands Infanteriregemente, det senare det som idag benämns I2. Man lämnade in sin militära utrustning och man fick sin avlöning. Det fanns marketenteristånd på platsen, där det såldes mat och brännvin. Många drack sig berusade. Så småningom begav man sig hemåt. Bland de som började vandringen hemåt var fältjägarna Adolf Brand och Nils Berg. De var båda från Sälboda i Gunnarskog och var således kamrater.

Brand och Berg började hemfärden strax före midnatt. Vid Lilla Årbäck satte man sig ned vid vägkanten och spelade kort. Efter en stund kom bönderna Nils Olsson och Erik Torstensson gående. De satte sig ner att spela kort med Brand och Berg. Ytterligare en stund senare kom klädväware Lars Loberg samt Gilius Öman och Carl Dahlström till platsen. Dahlström gick före de andra och liksom dansade på vägen och slängde med kroppen. Han var den dominerande i gruppen och hade strax innan kommenderat "Halt!" vid Lilla Årnäs för att han skulle in och hämta något att dricka i en stuga. Stugan hade varit låst, så något att dricka hade det inte blivit. Framkomna till de kortspelande "beordrade" Dahlström i egenskap av korpral dem att upphöra med spelet.

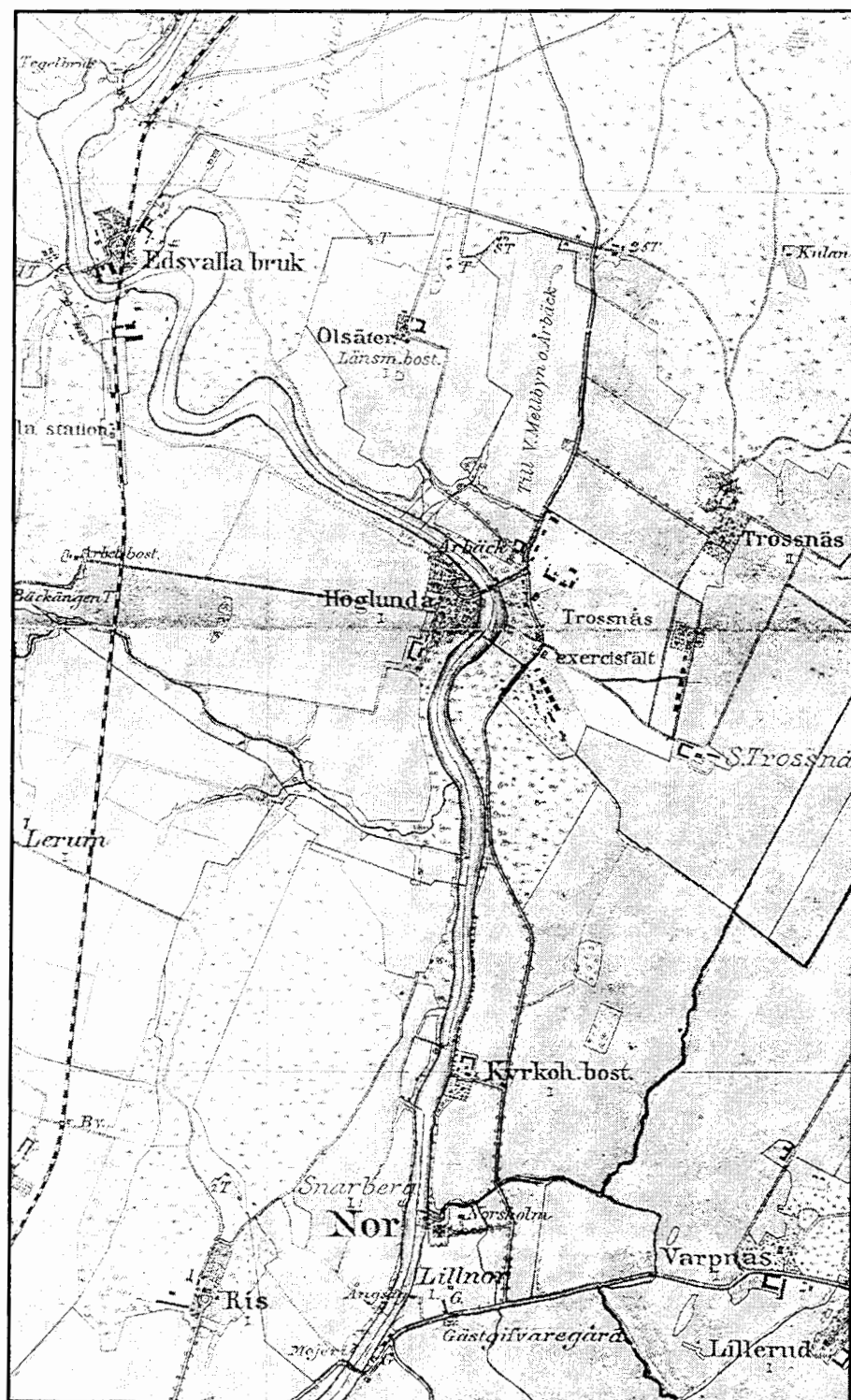
Kortspelet upphörde. Olsson, Torstensson och Loberg fortsatte sin väg hemåt under det att Öman och Dahlström stannade upp och fortsatte sedan på vägen. Strax därefter passerade drängarna Carl Hjert och Magnus Andersson Brand och Berg. Brand och Berg gick till en källa

vid sidan av vägen. När kom åter till vägen kom pigan Emilie Andersdotter på vägen. Hon gjorde sällskap med Brand och Berg. Öman och Dahlström var nu cirka 1½ bösshåll, som kan uppskattas till cirka 300 m, och gick hojtande. Brand besvarade hojtandet. Berg bad honom vara tyst så att det inte skulle bli bråk. Öman och Dahlström stannade så att de övriga hann upp dem. Dahlström ställde sig på vägen och hindrade dem under förklaring att han var ställd på post av översten. Det blev ordväxling och så småningom även slagväxling. Tydligt var det Brand som slog först, uppretad av Dahlströms uppträdande.

Under tiden kom Thomas Nygren gående också på väg från Trossnäs och frågade om de andra ville ha hjälp att slåss. Han gick till en gårdsgård för att bryta av en stör, men fick med sig hela gårdsgårdsstören. Med den slog han både Brand och Berg. Brand fick ett slag i pannan. Båda stöp. Berg lyckades ta sig upp och flydde därifrån, men Brand blev liggande kvar. Nygren fortsatte att slå honom med stören. Öman och Dahlström sparkade på honom. Brand var förmodligen medvetslös. Han blödde starkt ur såret i pannan och fick ta emot sparkar och slag av stören såväl i huvudet som på kroppen. Bland annat fick han ett slag eller en spark i skrevet.

Av rädsla för att själv bli angripen fortsatte Emilie Andersdotter och hann upp drängarna Hjert och Andersson. Tillammans fortsatte de till torpet Lugnet där Emilie hyrde härbärge. Drängarna fick löfte att övernatta på golvet i torpet. Dessa tre begav sig efter en stund tillbaka för att se till Brand. Denne hade kommit till medvetande, men ville inte ha någon hjälp. Så småningom kom han själv fram till torpet, där han blev ombunden av Emilie och lade sig på golvet. Efter ett tag började han kräkas blod och gick ut.

Fram på morgonen sände man bud om Brands belägenhet till Trossnäs och till Brands halvbror Jonas Carlsson. Bataljonsläkare Flemming kom och förband Brand. Man förflyttade Brand till Jonas Carlssons bostad där han efter svåra plå-

Karta över området för händelsen. Utdrag ur ekonomiska kartan 1880 nr 159 och 173.

gor avled kl 2 på natten till den 18/6. Obduktion förrättades av provinsialläkare Stagnell. Obduktionen uppenbarade svåra inre skador i skallen. Dessa skador var

enligt Stagnell ovillkorligt dödande. Övriga skador på kroppen var inte livshotande.

Urtima ting 2/7 1836

Den 2 juli förrättas urtima ting med häradsrätten i Grums vid det ordinarie tingsstället Lillnor. Som domare tjänstgör häradshövding Crona och som åklagare kronolänsmannen Carl Pihlgren. Från länshäktet har hämtats två åtalade personer, fältjägarna Gilius Andersson Öman från Edsvalla och Thomas Nils-son Nygren från Börjestorp.

Man börjar tinget med att läsa upp obduktionsprotokollet varefter de åtalade får avträda och Brands anhöriga får redogöra för händelseförloppet från det de fick hand om honom tills han avled. Efterspaningar hade lett fram till att man funnit två misstänkta gärningsmän, de nu två åtalade. Det finns även en tredje misstänkt, fältjägare Dahlström, men denne finns nu i trakterna kring Åmål och har inte häktats.

De tilltalade, Öman och Nygren, förhöras först var och en för sig och får sedan avträda. Kronolänsmannen Pihlgren företer sedan obduktionsprotokollet.

Obduktionen hade hållits den 20/6 vid Nors kyrka av provincialläkare P E Stagnell. Den begynte med en yttre beskrivning av den döda kroppen. Mitt på pannbenet något till vänster fanns ett färskt sår av 3 tums utsträckning, som trängt in till benet. På högra sidan av halsen och på högra armen fanns blåroda fläckar som efter yttre våld. Scrotum (pungen) var något hudlös. På insidan av låren fanns blåroda fläckar. Över vänster nyckelben och på övre delen av bröstet fanns några skrubbsår.

Vid öppnandet av huvudskålen upptäcktes en starkare utgjutning av blod. På pannbenet fanns en större spricka som genomträngt benet och sträckte sig mot örat. Benet kändes löst utefter hela sprickan. I kroppen i övrigt fanns inga anmärkningsvärda skador. Stagnell gjorde den sammanfattande bedömningen att den blodsamling, som orsakats av det skadade pannbenet hade stört hjärnans funktion och därmed orsakat döden. Övriga skador på kroppen liksom även

skadan på scrotum ansågs inte ha någon livsavgörande betydelse.

Till obduktionsprotokollet är fogat en räkning på 9 riksdaler och 13 skilling banco.

Därefter får inkallade och närvarande vittnen vittna. Först är Nils Gustavsson Berg. Han hade samma hemvist som Brand och de var bekanta. De hade därför bestämt att göra sällskap hem. Berg var med i det förut omtalade kortspelet. När det gäller slagmålet så sade Berg att Brand hade stupat i marken efter slaget med stören. När Berg uppmanade dem att inte slå honom till döds fick även han motta slag så att även han förlorade medvetandet. När han åter kom till sans flydde han från platsen. Dagen därpå uppsökte han torpet Lugnet och träffade där åter Brand. Berg svarade på fråga att han inte ansåg någon av de inblandade vara överlastad av starka drycker.

Nästa vittne heter Lars Loberg. Han är också fältjägare samt i det civila klädesvävare. Han hade på hemvägen sett kortspelet och tillfället då Dahlström "ställt sig på post" på vägen. Han hade sedan fortsatt hemåt och inte sett själva slagmålet.

Anders Jönsson vid Edsvalla väveri berättar att på morgonen den 15/6 hade han träffat Öman som berättat att det varit slagsmål under natten och att Thomas Nygren slagits med en stör.

Därefter vittnar innehavaren av torpet Jean Wennerberg. Han hade i sömnen hört oväsen under natten, men inte vaknat helt och därför inte uppfattat vad som hände. Under natten hade nämligen pigan Emilie Andersdotter, som hyrde rum hos Wennerbergs, kommit i sällskap med de två drängar hon varit i sällskap med. Dessa hade inte vågat fortsätta av rädsla för våldsverkarna utan bett få övernatta i torpet. De hade legat på golvet i sina gångkläder. Dit hade ju även Brand kommit, men inte heller honom hade Wennerberg hört. Han hörde inte Brand förrän denne lite längre fram på morgonen började jämra sig och kräkas blod.

Skogvaktare Daniel Cavallin hör därefter. Han bor i samma hus som Wennerbergs men som det beskrivs i en särskild stuga. Stugorna är åtskilda med en brädvägg. På morgonen den 15/6 hade han blivit varse Brand liggande invid älven. Strax därefter såg han Brand framskrida med sakta steg in uti Wennerbergs stuga där han åter kom ut och satte sig på förstukvisten. Brand bad då att få ett bud skickat till sin bror Jonas Carlsson i Edsvalla. Daniel sände då iväg sin dotter Maria. En stund därefter kom bataljonsläkaren Flemming och översten tillsammans med två andra officerare.

Statdrängen Jean Jeansson berättar att han på morgonen hört Öman berätta att denne och Nygren på natten varit i slagsmål med jägare från Jösse härad och i synnerhet en av dem fått "uppbära duk-tigt stryk".

Jonas Mört, som är arbetskamrat med Öman berättade att Öman sovit längre än vanligt den 15/6. Jonas hade måst väcka denne. Som orsak till försovandet angav Öman att han om natten varit med om ett slagsmål emellan honom, Nygren och en fältjägare från Åmål å ena sidan samt 3 å 4 fältjägare från Jösse härad å andra sidan. Därvid hade Nygren givit en jössehäradbo en örfil, så att han stöp, varefter alla de tre förstnämnde hade sparkat och slagit honom allt vad de förmådde.

Brands anförvanter Jonas Persson och Jonas Carlsson företer nu en räkning på totalt 5 riksdaler och 32 skilling för vård av Brand, obduktion och andra omkostnader:

3 ½ dygns skötsel under sjukdomen ...	2.16
Likkista	1.16
Svepning	1.16
Tidsspillan	
under obduktion-rannsakning	.32
Summa	5.32

Rätten samlar sig nu till beslut. Eftersom några vittnen har saknats och dessutom fältjägaren Dahlström inte har gripits beslutar man att uppskjuta målet. Öman och Nygren återförs till länshäktet.

Avrättningsplatsen i Borgvik

Urtima ting 22/7 1836

Den 22/7 samlas rätten åter. Fältjägare Carl Petter Dahlström har gripits och är nu närvarande. I en stursk och trotsig ton nekar han till att ha haft med mordet att göra.

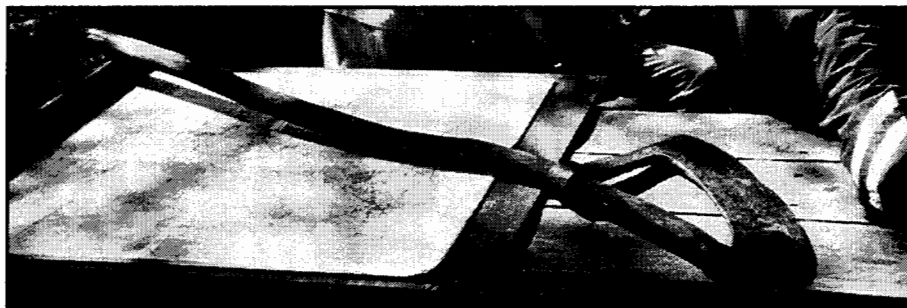
Åklagaren anmäler nu några närvarande vittnen. Av dessa anmäler Dahlström jäv mot pigan Emilie Andersdotter. Han säger att såväl han som honom veterligen flera andra haft köttslig beblandelse med henne. Emilie nekar till anklagelsen. Hon uppger att hon nu är mantalsskriven i hemmanet Dyngellandet inom Karlstads tingslag och ämnar bege sig till Stockholm för att ta tjänst.

Rätten fäster inget avseende vid Dahlströms anklagelser. Även om de skulle vara sanna så utgör de inget skäl för jäv. Emilie har inte varit tilltalad för något brott. Hon är alltså vittnesgill.

Dahlström är missnöjd med detta och fordrar att förutom övriga vittnen även sakägarna skall avträda under vittnesförhören. Rätten avslår denna begäran. Sedan övriga vittnen avträtt hörs bataljonsläkare Carl Gustaf Flemming. Denne redogör för sitt omhändertagande av Brand. Han hade tvättat och förbundit såret samt gjort den bedömningen att Brand kunde flyttas till Edsvalla om det skedde med försiktighet.

Brita Andersdotter Wennerberg berättar att på natten den 14-15/6 väckts av pigan Emilie Andersdotter, som bett om tillåtelse att släppa in två drängar hon hade i sällskap. Dessa sade sig inte våga gå vidare under natten. Hon hade sedan vaknat på morgonen när hon hörde Brand kräkas. Klockan 4 hade hennes man gått till arbetet. I övrigt berättar Brita om bataljonsläkarens besök och vad som i övrigt hände i torpet på morgonen. De två drängar, som medföljt Emilie kände hon inte.

Därefter får Emilie Andersdotter vittna. Hennes vittnesmål och fortsättningen följer i kommande nummer.

*Hittad yxa vid Möllersmia, norr om gamla E18. Bödelsyxa?
Fotograf Bernhard Granholm*

På Borgviksfjället utmed gamla E18 nära Västjärn ligger vad man med säkerhet har kunnat fastställa Grums härads avrättningsplats.

I en odaterad artikel i NWT berättade Domar Skaft om en avrättning den 31/5 1760 då Britta Jonsdotter blev halshuggen och å bålet bränd för att hon hade kastat sitt nyfödda barn i Borgviks ström efter att ha begått enfalt hor med fänriken Bengt Ekenström. Även 1790 skall en avrättning ha ägt rum.

Enligt traditionsberättelser skall avrättningar ha verkställts även på 1830-talet och 1870-talet.

På 1960-talet träffade Åke Aronsson i Grums systrarna och Valborg Hedqvist, född 10/10 1893, död 2/3 1990 och Olga Nilsson, född 2/3 1895, död i maj 1968. Dessa pekade då ut avrättningsplatsen, var stupstocken och stegelhjulet hade funnits. Olga och Valborg hade i sin barndom sett två stolpar med hjul, vilket torde varit steglingshjulet.

Erik Svensson från Myren har invid en nedlagd smedja, Möllersmia, funnit en nedgrävd yxa, som man tror har varit en bödelsyxa. Möllersmia låg norr om gamla E18 cirka 75 meter väster om avrättningsplatsen. Den uppbbyggdes 1879 av Peter Möller, som hade utvandrat till Amerika 29/4 1870. Han återvände till Borgvik, men utvandrade igen 22/3 1872. 13/8 1872 gifte han sig i New York med Maria

Jonsdotter och kom sedan åter till Borgvik.

Tillsammans med Maria drev han smedjan. Maria skötte om att anskaffa järn och smideskol och ordnade med det ekonomiska. I en kassabok från ca 1880 finns noterat att nämndemannen Aron Jons-son i Flokerud betalat 1:50 för "1 Ny yxa". Om den upphittade "bödelsyxan" har uttalats att den ej liknar övriga i Sverige publicerade.

Platsen är troligen även en gammal boplat. Det finns ett röse, som är klassat som bronsåldersröse. Delar av detta röse kan ha förstörts delvis vid vägbygge.

Åke Aronsson och Erik Axelsson i Grums är två medlemmar i det sk "Stengänget", som letat efter och funnit flera fornfynd i Grums härad. I Stengänget ingår även Vilmar Sjöberg, som även gjort arkivforskningar, bl a i domböcker.

I juli i år samlades ett antal personer, bland dem Åke Aronsson, Erik Axelsson, Erik Svensson, Vilmar Sjöberg, ordför Grums Kultur- och Fritidsnämnd Frank Lassen samt undertecknad vid avrättningsplatsen. Man informerade om platsen och förevisade "bödelsyxan". Meningen är att det skall sättas upp en minnesplatta. Invigning av minnesplattan kommer att äga rum i september.

Bernhard Granholm

Smedbergsklockorna

Det var Olov Johansson Smedberg som under slutet av 1700-talet tillverkade de första golvuren inom Karlskoga Bergslag. De kallades Smedbergsklockor och blev kända långt utanför socknens gränser. Några finns ännu i behåll och kan visa vad klockan är slagen. Nummer 34 inhandlades av redaktör A G Petersson i Kristinehamn. Denna klocka finns hos numera pensionerade sonsonen Björn Petersson i Kristinehamn men även den har pensionerat sig. Urverket har stannat.

Redaktör Petersson var en framstående släktforskare, se artikel omedelbart efter denna artikel. A G Petersson berättar i skriften Släkten Smedberg om Olov Johansson Smedberg, född 18/12 1746 och död 1809, att denne egentligen var urmakare men att han i församlingsboken för 1786 står skriven som krögare.

- Efter fädernegården Smedstorp antog han släktnamnet Smedberg. Då Olov var den 5:e i ordningen av 14 barn i familjen (5 av dessa avled dock i unga år) var det ju icke tänkbart att alla dessa skulle kunna få sitt framtida levebröd av gårdens avkastning. Han blev därför en av dem som måste flyga ur boet för att bryta sig en egen väg genom livet och valde så hantverkarebanan.

- Det uppgives att Smedberg lärde urmakeriyrket i Örebro, där han skulle ha erhållit gesällbrev. Sannolikt är att den tydiligen med goda mekaniska anlag och energi av mindre vanliga mått utrustade bergsmanssonen under årens lopp genom ihärdigt arbete med små resurser, som vid denna tid stod unga män till buds, ytterligare utbildade sig, arbetade sig fram och därmed uppnådde mästerskapet. Hur många golvklockor som den verksamme mannen hann tillverka har inte kunnat utrönas.

- Smedberg var enögd och gifte sig 17/10 1780 med Katarina Persdotter, född i Spjutberg, Karlskoga, 13/7 1757 och dotter till skräddaren Per Jonsson och hennes hustru Katarina Persdotter. Han bodde de första åren efter giftermålet på torpet

Ängland på Brunnstorps ägor. De i en glest befolkad trakt säkerligen knappa inkomsterna torde ha varit anledningen till att han sökte skaffa sig binäring.

- På sockenstämman 21/10 1781 sökte änkan Brita Öberg, vars avlidne man O Öberg i livstiden omkring 1730-40 upptog torpet Ängland, att få Smedberg avhyst från sin lägenhet på grund av det oväsande och bråk dennes krogrörelse ofta orsakade och varav hon hade obehag. Stämman kunde inte ingripa. Man ville ha Smedberg vräkt "för att undandraga oförståndigt folk och ungdom tillfälle att på kyrkovägen fram och åter föra liderligt lefverne". Gummans önskan fördes emellertid till protokollet, enär saken skulle till häradsrätten.

- Före 1790 flyttade Smedberg till Rådetorp på vars ägor på västra sidan av den gamla landsvägen han bodde och hade sina lilla smedja och verkstad förlagd. Det är troligt att han även anlade den numera rivna lägenheten, som av skräddaren Johan Andersson, måg till en av Smedbergs sonsöner, år 1880 flyttades till den nuvarande (1927) landsvägen. Den lilla stugan, där flitens lampa under en lång följd av år brunnit, innehöll ett rum och kök jämte en liten verkstad.

Olov Smedberg den yngre

En av sönerna till Olov Johansson Smedberg var Olov Smedberg, född 20/6 1790 och död 1/9 1841. Han övertog sin faders yrke som urmakare och bodde som torpare i Ängland på Brunnstorps ägor. Gift 16/4 1817 med änkan Stina Svensdotter, född 14/2 1778 i Skogsberg.

- Han var den förste orgeltramparen i Bjurkäns kyrka och tjänstgjorde från 17/10 1830 till 30/10 1836. Därefter skulle Lars Wikström ombesörja trampningen genom hvem han för godt finner emot åtnjutande av för detta ändamål anslagna arvodet". För förbättring av lönen medgav stämman 13/5 1832 att

Smedberg skulle få upptaga en kollekt.

- I Ängland liksom vid Rishöjden, Tavlän och Lonnhyttan fanns i gamla tider betesställe för landsvägstrafikanterna, däribland närkingarna, vilka i långa rader körde brännvin, mjöl etc till avnämaren i Bergslagen. En del vägfarande brukade under sitt uppehåll hos Smedberg anlita den mångkunnige mannen som frisör. I denna egenskap uppsnygade han många resenärer mot ett arvode av, enligt uppgift, 12 skilling. Det berättas att en sparsam lantman från Närke en gång anmärkte att han fann denna prissonering väl hög. Den fyndige urmakaren var gärna villig att för erbjudna 6 skilling raka den prutlystne mannen, som emellertid för denna betalning fick blott ena ansiktshalvan behandlad. Efter den betan klagade icke kunden vidare på priset.

26/5 1817 anhöll Smedberg "att blifva antecknad för socknens klensmed, hvaraf församlingen troddes vara i behof. Men som socknemännen icke kände att Smedberg vore van vid sådant smide som de i synnerhet behöfvde, kunde de icke yrka dess antagande".

Peter Smedberg urmakare

- Peter Smedberg, född 7/7 1794, var andre son till klocktillverkaren Olov Johansson Smedberg. Han dog 6/11 1849 av lungsot och begravdes den 11/11. Han var liksom fadern urmakare i Rådetorp och även orgeltrampare vid Bjurkäns kyrka. Till ringare blev Smedberg antagen 28/10 1827. Arvodet utgick med 8 skilling riksmünt för enkel ringning. Dubbel ringning betalades dubbelt och själaringning skulle utföras gratis. Brännvin fick inte utdelas, åtminstone inte mera än en sup.

- Tillsammans med Karl Lundberg i Dalbäcken åtog sig Smedberg 18/1 1828 att reparera kyrkans tak mot 1 riksdaler i dagpenning. Smeden Olov Bergroth,

från Karlskoga

född i Nordmarken 1759 och död 19/8 1834, på Råbergsåsen avsåg sig detta arbete på de av församlingen erbjudna villkoren. Den 31/8 samma år skulle Smedberg med samma biträde även reparera och oljetryka kyrkans torn.

Smedberg var gift 1:a gången 24/4 1817 med Anna Andersdotter, född i Lungsund 1793 och död 10/10 1820, 2:a gången 21/2 1823 med Stina Pettersdotter från Vernsvikstorp född 19/10 1791 och död 1/9 1855. Av de 8 barnen fortsatte 3 i faderns fotspår som urmakare i Rådetorp och Lungsund.

Organisten Smedberg

- Jan Petter Smedberg var son till Peter Smedberg. Han var född 26/10 1823 och dog av reumatisk värk 31/2 1885, begravd 10/4. Han lärde urmakeri av sin fader och utövade yrket från dennes lägenhet i Rådetorp vid den gamla landsvägen. Smedberg, som även var målare

och en intresserad trädgårdsodlare samt tjänstgjorde som orgeltrampare i kyrkan, var en musikaliskt anlagd person. 26/8 1863 avlade han organistexamen i Karlstad, vartill attest uttogs den 13/7. Åren 1863-67 biträdde han P V Wikström med att traktera kyrkorgeln. Från 12/7 1867 till och med 1884 tjänstgjorde Smedberg som organist vid Loka hälsobrunn i Grythytted församling. Han gifte sig 29/4 1849 med Maria Petersdotter, född 1821 och död 1/1 1888 av andtappa, begravd 8/1.

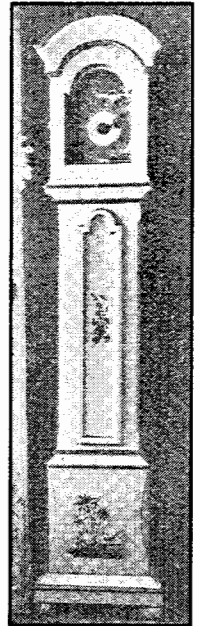
Även Jan Petter Smedbergs son Johan Axel Smedberg, född 10/4 1855 och död 15/7 1904, var urmakare. Han lärde sig yrket av sin fader och utövade det med icke ringa framgång intill sin död. Dessutom var han 1892-1903 lärare i frihandstekning vid Karlskoga praktiska läroverk, startad 1/11 1882, och gjorde sig där mycket värderad såsom en originell, tillmötesgående, för sitt ämne mycket intresserad samt med god smak

och sund uppfattningsförmåga utrustad lärare.

Smedberg var också skicklig konservator. "Nära på allt vad en människohand förmår utföra kunde han ge form åt och praktisera. Understundom gällde han därför bland folk som en riktig tusenkonstnär."

Harald Persson

Källa: Släkten Smedberg från Karlskoga bergslag av A G Petersson. Kristinehamn 1928.

Smedbergsklocka

Historikern A G Petersson

Anders Gustaf Petersson föddes 26/9 1863 på fädernegården Kexsundet i Bjurkärs socken. Han flyttade sedermera till Kristinehamn och gav där ut *Kristinehamns-Tidningen* intill sin död 12/12 1936.

Det går många historier om denne tidningsman. Han hade till exempel gratisbiljett på statens järnvägar vid sina reportageresor. Därvid torde han ha haft ett särskilt gott öga till konduktörerna som med fasa såg fram mot att få redaktören A G Petersson som resenär.

Hans stora intresse var dock släktforskning som han ägnade mycken tid. En

mångfald skrifter finns tryckta åren 1927-28 på Affärs- och Reklamtryckeriet i Kristinehamn. Huvudsakligen var det släkter och gårdar i Karlskoga bergslag som minutiöst redovisades. Tryckalstren om Månssläkten, Kexsunds-, Nytorps-, Eldhs-, Wikströms-, Smedbergs-, och Åsöhytteläkten jämt Karlskoga, Kristinehamns och Varnums klockare, kyrkvårdar och kyrkvaktare vittnar om noggrannheten och energin hos denne tidningsman. Men även mer omfattande reseskildringar finns tryckta. Det mesta materialet finns bevarat på stadsbiblioteket i Kristinehamn.

Aftonbladet skriver om A G Petersson 25/7 1910 i en lång artikel, betitlad *En nitisk bygdeforskare*:

"Blott alltför lätt räknade äro de personer i vårt fädernesland, som i verk och gärning visat, att de lagt på hjärtat det gamla finska ordspråkets allvarsfyllda maning 'att lyssna till den granens susning, vid vars rot vårt bo är fästadt' Redaktör A G Petersson har sedan många år med oerhörd möda insamlat ett omfattande och storartadt material till en bygdeskildring, som denna gång skall gälla hans egen hemort, det närliggande Karlskoga bergslag."

Harald Persson

Föredrag i Karlstad 24/4 1993

*Tre små gummor skulle gå en gång
till marknaden uti Nora*

*Tre små gummor skulle gå en gång
till marknaden uti Nora*

Vi ska ha roligt sa gummorna de små

*Vi ska ha roligt, det kan ni väl
förstå.*

*Åka karusell, äta karamell
och fröjdas hela dagen uti Nora!*

I år fyller städerna Nora, Lindesberg och Åmål 350 år. I jubileumsskriften för Nora kan man bland annat läsa om originalet till denna visa, som har 4 verser. Många vet inte om att gummorna aldrig kom fram! I tredje versen blir de osams om vad de ska ta med sig som matsäck och i sista versen står det att de grälade hela dagen och kom aldrig fram till marknaden. Visan är skriven av Anna Maria Roos, som är mest känd för sina läseböcker Sörgården och I Önnemo.

Men vad har nu marknaden i Nora att göra med släkten Åberg från Saxån i Värmland på vägen mellan Filipstad och Hällefors? Min farfar Edvard brukade säga att han var född "ett stenkast" innanför värmlandsgränsen. Jo, jag har en gumma i släkten som kom fram till marknaden i Nora! År 1696 blev det så kallat rättsligt efterspel inför rätten i Färnebo härad i Filipstad. (För 300 år sedan!)

"Klagade Jon Ersson vid Horrsjön, till Håka Wästgiötes på Saxåhn hustru, Annika Olsdotter ibm för det hon skall hafwa brackt honom uti Ondt ryckte som skulle han hafwa bortstulit uhr sitt härbergie i Nora någon tidh sedan, een brennewijns panna ...".

Efter förhör med Annika och flera andra personer bekände hon till slut att "slika ord fällts av hastigt och drucket mod". Hon fick böta 3 mark i "läppagäld" och skulle dessutom betala kärandens utlägg med 10 daler silvermynt. Tack vare detta fick jag veta hennes fullständiga namn, med efternamn, patronymikon och kunde därmed hitta hennes föräldrar och fortsätta bakåt och med hjälp av Nils

Björkenstam i Karlstad komma ned till Gustav Vasas äldsta jordebok från 1540. (Nils och jag har gemensamma förfäder i början av 1600-talet och bakåt.)

Att läsa domböcker

Jag har släktforskat sedan 1964 och även lett några studiecirkelar i ämnet. Jag är utbildad historielärare och arkivarie och sedan 1985 doktorerar jag i historia. En dag då jag satt på landsarkivet i Göteborg kom en journalist och resultatet publicerades i Arbetet Väst 2/8 1985 under rubriken "Den som söker kan finna en halshuggen slottsfogde. Landsarkivet - en ousinlig källa för släktforskare."

När man läser domböcker möter man olika typer av mål eller ärenden bland annat beroende på var i landet man befinner sig och lokala näringar, fiske, sjöfart, åkerbruk, järnbruk osv. Här följer en lista över mål som förekommit vid de häradsrätter som jag studerat:

Civilmål: arvstvist, förmyndarskap, missväxt, syn, testamente, uppbud, köp o. försäljning av hemman.

Brottmål: domkval, falsk beskyllning (skvaller, förtal), hemgång/hemfridsbrott, landsköp, lämnat tinget i förtid, mord/dråp, målsman i annans sak, okvädnig (skällsord, lögtande), olaga hygge, olaga intrång och jakt, olaga svedjande, oljud vid tinget, rymt från tjänst, sabbatsbrott, sexualbrott, sidovördnad av rätten, skattebrott, skogseld, skulder, smuggling, stämningsförsittning, stöld, tjänstefel, trolldom, tvist om bete, tvist om djur, vanvård/dödande av annans husdjur, vidskepelse, våldsbrott, åbon lämnat hemman utan tillstånd.

Våra förfäder kan ju förekomma i alla dessa olika typer av mål och den

Släktens öden i domböckernas värld

information som vi därigenom får är av mycket skiftande art. Ofta kanske det bara är ett vittnesbörd om att de levde vid den tiden, vilket under 1600-talet inte är så illa, även om vi var ute efter att få veta mycket mera.

I min sammanställning saknas en typ av ärenden, nämligen bouppteckningarna som också tillhör häradsrätternas arkiv, men som för det mesta inte finns i den vanliga domboken, utan i en egen serie. Men det kan hända att de finns kvar i domböckerna. Det var först genom 1734 års lag som det blev ett krav att man skulle göra bouppteckning. Ibland kan man även ha tur att stöta på en bouppteckning under 1600-talet. Då brukade man kalla dem "inventarium". Ibland bara ett så kallat fattigbevis.

Databas till hjälp

Då jag har läst igenom "mina" domböcker har jag samtidigt gjort en databas med ett kort för varje person och gård/ort som är omnämnd. Härvid har jag normaliserat alla personnamn. Det går inte att samsortera namn som inte är normaliserade. Om jag till exempel vill söka i min databas efter en person som heter Per så fungerar det inte om jag har flera olika stavningssätt för detta namn, Pehr, Pär, Pelle, Peder, Petter osv. Jag kanske bara kommer ihåg 3 av dessa namnvarianter och då kommer jag följaktligen att missa de övriga. Problemet är att alltid kunna vara konsekvent. Därför finns det fel även i mina register, trots att jag försökt att kontrollera. Mina register finns i allmänhet med 4 olika sorteringar. Efter förnamn, släktnamn, titel/yrke och gårdar/orter.

Jag har gjort register för följande härad/domstolar:

1. Kinne Härad 1650-1680, 346 s.
2. Grythyttte Härad 1641-1680, 250 s. med hjälp av Carin Widén.
3. Färnebo Härad 1664-1680, I-II, 278 s. (2:a utvidgade uppl. 1638-1690, I-II, 1083 s. med hjälp av Sven Myhl, Göteborg).
4. Värmlands Bergtingsrätters domböcker 1657-1690, 353 s.
5. Grythyttte Härad's Bergstingsrätter 1662-1690, 106 s.
6. Torpa Borggrätt, 1660, 1681, 1683, 1686-1689, 1691, 25 s.

Dessa domböcker kommer från tre olika typer av domstolar: häradsrätt, bergstingsrätt och borggrätt. Bergstingsrätten, var en sorts specialdomstol, som omfattade två olika typer av domstolar, med hammarting för smederna samt hytt- och gruvting för dem som arbetade vid gruvor och hyttor. En del grevar hade domsrätt i sina grevskap, exempelvis Per Brahe, Magnus Gabriel de la Gardie och grevarna Stenbock. Dessa kan ha litet olika namn, borggrätt, hals- och handrätt osv. Registret för Färnebo finns inlämnat på biblioteken i Karlstad, Filipstad och Hällefors, samt i Göteborg på Landsarkivet och Universitetsbiblioteket. Det finns

ju flera som har gjort domböcker, bland andra Gunnar Almqvist för Fryksdals härad 1602-1700, nyligen har en del 2 för 1700-talet utkommit, samt Lars-Gunnar Sander, som har gjort ett personregister för Hjärtadhusrätt 1691-1799. Se Sanders artikel i Släkthistoriskt Forum nr 1/87.

Egen släkthistoria i domböcker

1. Mordet vid Tutstad i Dalby socken, då f. bruksbokhållaren numera inhysesmannen Magnus Lundqvist blev mördad av drängen Jöns Jönsson från Sysselebocksstätt den 10 juli 1864.

Målet kom upp vid Älvdalens häradsrätt hösttinget 1864. Lundqvist var född 1797 i Yngshyttan utanför Filipstad och var kusin med min farfars farfar, Jan Åberg f 1800. Magnus hade beskyllt Jöns för att ha stulit ett par vantar ifrån honom. Magnus hade sagt till honom: *"ingen annan har tagit dem än du och du skall dö, om du icke erkänner"*.

Jöns hade suttit i köket på en stol vid spisen och Magnus hade gått emot honom med en blottad kniv och hotat honom. I avsikt att freda sig från övervåld,

hade Jöns då tagit ett vedtrå och tilldelat Magnus ett slag i huvudet, samt gjort honom en "skuffning", så att han fallit framstupa, slagit ansiktet emot spishäl-len och därvid helt och hållet förlorat sansen samt halkat ned från spisen och förblivit liggande på golvet. Nu blev Jöns mycket rädd och utan att tänka på vad han gjorde tog han Magnus stora kniv och "skar därmed över dennes hals och strupe...". Under förhöret bekände Jöns att han hade stulit både pengar och "ett klädesplagg".

Dom: För första resan stöld av 20 Rd, dömdes han att böta tre gånger det stulna beloppet, alltså 60 Rd, samt att få 2 månaders straffarbete. För att uppsåtliga, men i hastigt mod, ha berövat Magnus Lundqvist livet dömdes han till straffarbete i 10 år och eftersom mordet förövats på en söndag var det samtidigt sabbatsbrott och för detta skulle han böta ytterligare 5 riksdaler kopparmynt. Om han inte hade pengar till böterna skulle han avtjäna dessa med 14 dagars fängelse på vatten och bröd. Dessutom skulle han betala rättegångskostnaden och obduktionen.

Kjell Åberg

Aktuellt om Häljebol

Föreningen Tingshuset i Häljebol har kommit i gång med dokumentationsarbetet kring hembygdshistoria via tre personer - Elisabeth Carlsson, Eva Janoz och Sonja Pettersson - anställda i ALU-projekt. Verksamheten, som för närvarande är inrymd i Häljebols skola, har hittills bland annat inriktats på ort- och personregistrering av vissa årgångar med domböcker och uppbud/lagfarter för Gillbergs härad. Med tanke på att Elisabeth, Eva och Sonja parallellt utbildas i kon-

sten att läsa äldre handskrift har texter från början och mitten av 1800-talet valts nu till en början.

Arbetet med att testa olika metoder för tolkning/registrering av domböckerna (registrering, registeråtergivning, fulltextåtergivning av olika slag) pågår också, men några resultat föreligger ännu icke.

Peter Olausson

Provupplagan av Värmlandsforskare tog snabbt slut. Nu har dock omtryckning skett och beställningar expedieras omgående.

Se annons sida 23

Äldre nummer av medlemstidningen Nytt från Värmlands Släktforskarförening och VärmlandsAnor kan levereras. Priset är kr 30 per nummer. För de äldre numren är detta självkostnadspris för kopiering från arkivexemplar.

Kassören

Domstolsväsendet

I förra numrets nämndes Kämnrätsrätt som en av stadens rätter. Vi skall här göra ett tillägg till detta. Reglerna för vilken funktion kämnrättsrätten och övriga rätter hade fanns reglerat i rättegångsbalken i 1734 års lag.

Kämnrättsrätten hade i huvudsak samma status som häradsrätten. Kämnrättsrätten fördes av en rådmän. Som bisittare hade han stadens kämnärer (= näringsidkare). Dessa hade samma funktion som häradsrättens nämndemän. I rådhusrätten var borgmästaren ordförande med stadens rådmän som bisittare. I mindre städer saknades kämnrätsrätt och där var rådhusrätten första instans.

Överklagade mål i häradsrätt och kämnrätsrätt gick via lagmansrätt resp rådhusrätt. Brott och missgärningsmål gick dock direkt till hovrätten.

Värmlands tillhörighet

Värmland har tillhört olika hovrättsjurisdiktionsområden. 1614 bildades som tidigare nämnts Svea hovrätt, dit det

dåvarande Sverige hörde. 1634 bildades Göta hovrätt, som omfattade dåvarande Götaland, till vilket Värmland hörde. 1816 flyttades Värmland över till Svea hovrätt.

De praktiska konsekvenser släktforskaren har av detta är att dels hovrättsmål skall sökas hos respektive hovrättsarkiv och dels att de renoverade domböckerna finns hos respektive arkiv för tiderna enligt ovanstående uppgifter. Renoverade domböcker är värdefulla främst då domboken, som förvarades i häradet saknas. Dessa kan vara förstörda genom bränder eller skadats på annat sätt. Till exempel så saknas protokoll 1-12 i Nordmarks härads dombok, hösttinget 1836, men dessa protokoll finns i Svea hovrätts arkiv i den renoverade domboken.

Göta hovrätts arkiv finns i Jönköping och Svea hovrätts arkiv i riksarkivet. Göta hovrätts arkiv är delvis mikrofilm av SVAR. Utdrag ur SVARs förteckning fanns publicerad i NFV nr 1990:2.

Bernhard Granholm

Instansordning 1614-1840

Häradsrätt	Lagmansrätt	Hovrätt	Nedre justitierev:n
Kämnrätsrätt	Rådhusrätt	Hovrätt	Nedre justitierev:n

Nr 25

Här presenteras Arne Linnaruds antavla. Han kommenterar antavlan med att han hämtat uppgifterna från resp församlings kyrkoböcker och mantalslängder med stöd av domböcker. Han har dessutom fått tips och upplysningar om äldre grenar från Margit Olsson Sunne, Ingrid Olsson Sunne, Alf Hagerborn Lysvik, Roland Kihlstadius Karlstad, Gunnar Almqvist V Frölunda och Kent Roxnäs Göteborg. Arnes fru är från Glasgow och han har bifogat en antavla på hennes anor till nionde generationen. Dessa uppgifter är hämtade från Scottish Record Office i Edinburgh samt från forskning utförd av en av hennes släktingar. Vi publicerar inte dessa uppgifter nu.

Vi tar oss friheten att komplettera kommentarerna med att konstatera att det är en beundransvärt komplett antavla, 100% födelse- och dödsår för 5 generationer, 100% namn för 6 generationer och mycket innehållsrik upp till de 9 generationer vi fått uppgifter om.

Arne Linnarud
Nordmarksgatan 19
652 30 Karlstad

Nya databaser för emigrantforskare

Emigrantregistret i Karlstad har tillfört två nya databaser i dBase omfattande samtliga svenskfödda medlemmar i de svensk-amerikanska kyrkorna i staterna Maine och Colorado med totalt ca 6000 namn. Databasen för Maine finns även vid Svenska Emigrantinstitutet i Växjö.

Finnsläkten i Gräsmark

Då den finske studenten Carl Axel Gottlund år 1821 vandrade genom Gräsmark lyckades han i 1819-1823 års husförhörslängd (A1:11) skriva det finska släktnamnet efter det svenska på cirka 150 personer av finsk härkomst och som representerar cirka 50 släkten. Genom att följa dessa personers släkt

genom kyrkoböckerna har familjetabellerna skrivits ut och tillställts Emigrantregistret i Karlstad. Där kommer man att upprätta personregister. Sökning i dessa register kan utan kostnad även ske hos registerproducenten.

Bertil Grundström
Långgatan 4
573 34 Tranås
Telefon 0140 - 106 07

25|Antavla för: ERIK ARNE LINNARUD f 1932-08-24 i Hälserud, Sunne(S). S-län där ej annat anges.

Gen: I	II	III	IV	V
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63
2 ERIKSSON RAGNAR EMANUEL f 1902-01-11 Hälserud d 1954-07-31 Hälserud g 1932-06-04 Sunne HEMMANSÄGARE	OLSSON HEMMANSÄGARE ERIK f 1854-12-09 Myringeby d 1905-06-14 Hälserud g 1889-12-26 Lysvik	OLSSON OLOF BONDE 1823-04-25 Myringeby 1898-03-27 Myringeby 1845-01-01 NILSDTR STINA 1822-01-08 Myringeby 1908-08-04	OLSSON OLOF BONDE 1770-1854 Myringeby, Lysvik-Lysvik LARSDTR MARIT 1778-1848 Myringeby- LARSSON NILS KYRKVÄRD 1776-1836 Myringeby- LARSDTR CAJSA 1778-1851 Åsegård, Lysvik-Myringeby	LARSSON OLOF BONDE Ö Lovåsen, Sunne 1733-1794 PERSDTR MARIT Ivarsbjörke, Sunne 1735-1813 NILSSON LARS BONDE Myringeby <34> 1748-1784 LARSDTR MARIA Kårud, Lysvik <35> 1746-1833 =<34> =<35> LARSSON LARS BONDE N Arneby, Sunne 1738-1811 HASSELSTRÖM CAJSA Ransäter 1738-1808 NILSSON PER BONDE Strandvik, Lysvik 1766-1810 PERSDTR LISKEN Solberg, Lysvik 1764-1833 LARSSON PETTER BONDE Kårud, Lysvik 1745-1818 PERSDTR MARIT Kårud, Lysvik 1752-1826 HANSSON JAN BONDE 1740-1813 NILSDTR MARIA Öjenäs, Lysvik 1747-1782 JÖNSSON NILS BONDE Backa, Lysvik 1741-1813 JANSDTR KARIN Backa, Lysvik 1742-1811 JÖNSSON JAN BONDE Åskerby, Sunne 1737-1799 OLSDTR KARIN Åskerby, Sunne 1746-1809 LARSSON JÖNS BONDE Ö Ullerud 1747-1810 NILSDTR CARIN Pålby, Sunne 1756-1827 OLSSON JAN BONDE Persby, Sunne 1772-1852 SVENSDTR KERSTIN Åkersby, Sunne 1774-1851 SVENSSON NILS BONDE Åkersby, Sunne 1769-1857 MATSDTR MARIT Mellby, Sunne 1773-1844 ERIKSSON PER BONDE N Viken, Sunne 1737-1787 ANDERSDTR MARIA S Viken, Sunne 1743-1819 OLSSON BENGT BONDE Gunnerud, Sunne 1789-1856 JANSDTR INGEBORG Ås, Sunne 1755-1826 NILSSON JAN BONDE Ulfsby, Sunne 1762-1839 NILSDTR MARIT Granbäck, Gräsmark 1764-1847 NILSSON OLOF BONDE Boseby, Sunne 1774-1838 NILSDTR MARIA Spelnästorp, Sunne 1770-1818
1 Ansökare: LINNARUD ERIK ARNE ADJUNKT f 1932-08-24 Hälserud, Sunne g 1964-06-16 Giffnock, Glasgow m MORIA AGNES KAY f 1940-06-26 Greenock *	LARSSON JOHAN f 1877-05-26 Persby, Sunne d 1942 Lycksele/AC	NILSSON LARS BONDE 1818-10-11 N Ås, Ö Emtervik 1906-11-21 Persby 1875-01-06 OLSDTR MARIT 1836-04-11 Persby 1910-02-26 SNICKARE JÖNSSON JAN BONDE 1831-07-24 Höjen 1906-06-16 Höjen 1854-12-03 JANSDTR MARIA 1832-05-14 Ulfsby 1922-05-15	JANSSON ÅHS NILS SOLDAT 1776-1827 Åskerby, Sunne-S Ås, Ö Emtervik JÖNSSON INGEBORG 1783-1821 Pålby, Sunne-N Ås, Ö Emtervik JANSOON OLOV BONDE 1797-1822 Persby, Sunne-d:o,d:o NILSDTR KATARINA 1802-1863 Mellby, Sunne-Persby, Sunne PERSOON JÖNS BONDE 1786-1858 S Viken, Sunne-Höjen, Sunne BENGTSDTR BRITTA 1789-1856 Gunnerud, Sunne-Höjen, Sunne JANSOON JAN BONDE 1802-1854 Ulfsby, Sunne-d:o,d:o OLSDTR KERSTIN 1802-1834 Spelnäs, Sunne-Ulfsby, Sunne	
3 JOHANSSON MARIA EMILIA f 1904-03-29 Höjen, Sunne d 1980-03-13 Hälserud				

930126| *Scotland

Tillägg till Antavla

Urval gjort av Red

Generation VI

64. **Danielsson Lars** f 1708 i Ö Lovåsen, Sunne, d där 1737. Bonde. G 1730 i Sunne m
65. **Olofsdtr Karin** f 1709 i Sätter, Sunne, d där 1781
76. **Jonsson Lars** f 1699 i N Arneby, Sunne, d där 1742. Bonde. G 1725 i Sunne m
77. **Olofsdtr Kerstin** från N Arneby, Sunne.
78. **Hasselström Persson Nils** f 169(2) i Hasselbol, Alster; d 1765 i Toneby, Sunne. Byggmästare. G 1733 i Sunne m
79. **Hollsten Maria** f 1708 i Björke, Sunne, d 1759 i Toneby, Sunne.
84. **Persson Skägge Lars** f 171(2) i V Lovåsen, Lysvik, d 1769 i Kårud, Lysvik. Soldat. G 1740 i Lysvik m
85. **Bergia Christina** f 1713 i Skäggegård, Lysvik; d 1783 i Kårud.
86. **Andersson Per**. Bonde i Kårud, Lysvik. G 1742 i Lysvik m
87. **Olofsdtr Marit** f 171(4) i Strandvik, Lysvik, d 1767 i Kårud.
88. **Persson Hans** f 170(1) i Bada, Fryksände. G 1725 i Lysvik m
89. **Johansdtr Gertrud** f 170(2) i Ransby, Lysvik.
96. **Persson Rättfelt/Asker Jöns**. Soldat. G 1731 i Sunne m
97. **Svensdtr Kerstin** från Askerby, Sunne.
98. **Olsson Oloff** f 1719 i Askersby, Sunne, d där 1787. Bonde. G m
99. **Olstdtr Ingeborg** f 171(9), d 1772 i Askersby.
100. **Nilsson Lars** f 171(4) i Olsäter, Ö Ullerud, d 1784 i Östanås, Sunne. Bonde i Östanås från 1760. G m
101. **Jönsdtr Britta** f 172(0) i Ö Ullerud, d 1795 i Östanås, Sunne
126. **Bengtsson Nils** f 1710 i Spelnäs, Sunne, d 1782 i Spelnästorp. Bonde. G 1751 m
127. **Eriksdtr Kerstin** f 1727 i Boseby, Sunne, d 1798 i Spelnästorp

Generation VII

128. **Olofsson Daniel** f 1660 i Ö Lovåsen, Sunne, d där 1741. Bonde. G 1694 i Sunne m
129. **Larsdtr Annika** från Ragvaldstjärn, Gräsmark.

158. **Månsson Hollsten Petter** f 167(4), d 1740 i Berga, Sunne. Mästersmed, ålderman. G m

159. **Svensdtr Catharina**.

164. **Olofsson Johan** f 1666 enl hfl, d 1769 i V Lovåsen, Lysvik. 111 år enl dödb. Flera domboksnotiser visar att samtiden ansåg honom vara så gammal som dödboken anger, men det torde inte stämma när man tittar på hans ålder vid äktenskapets ingående. Bonde i V Lovåsen, Lysvik från 1712. G 1711 i Lysvik m

165. **Persdtr Karin** f 168(6) i Ransbytorp, Lysvik, d 176(7) i V Lovåsen.

170. **Andreae Bergius Anders** f 1671 på Allstrums bruk, Alster, d 1742 i Skäggegård, Lysvik. Lysviks förste egne komminister. G 1702 i Sunne m

171. **Frykner Sara** f 167(9) i Klockaregården, Sunne, d 1743 i Skäggegård, Lysvik.

254. **Nilsson Erik** f 169(9) i Boseby, Sunne, d där 1769. Bonde. G 1724 i Sunne m

255. **Elofsdtr Karin** f 169(9) i Röberg, d 1773 i Boseby

Generation VIII

256. **Påhlsson Oloff** f 162(1), d 168(3) i Ö Lovåsen, Sunne. Nybyggare. G m

257. **Larsdtr Karjalainen Annika** från Laggåsen, nuvarande Gustav Adolfs sn

258. **Simonsson Kauttoinen Lars** f 1629, d 1702 i Ragvaldstjärn, Gräsmark. Nybyggare. G m

259. **Matsdtr Marina** från Långtjärn, Gräsmark.

260. **Sonesson Nils** fi N Ås, Ö Emtervik, d 1738 i Sätter, Sunne, enl dödb 106 år. G m

261. **Kerstin** (Eriksdtr?)

262. **Hansson Hans**. Bonde i Hedåsen, Sunne. G 1675 i Sunne m

263. **Eriksdtr Ingeborg** från Tjusterby.

316. **Hansson Hollsten Måns**. Smed i Mölnbacka, d där 1703. G m

317. **Persdtr Annika**.

320. **Olofsson Lars** f 167(2). Bonde i Ivarsbjörke, Sunne. G 1703 i Sunne m

321. **Hansdtr Karin** f 1684 Bäck, Sunne, d 1741 i Ivarsbjörke.

340. **Andersson Bergius Anders**. Bruksförvaltare på Allstrum, sedermera rådmän och handelsman i Filipstad. G m

Antavla 26 är insänd av Maj Löfgren, medlem i VSF samt kassör i Västra Sveriges Genealogiska Förening. Ytterligare några personer från generation VI-VIII finns med. Antalet går utanför vårt län. Lägg märke till att det är Torsby i Bohuslän som avses. Detta Torsby ligger cirka 1 1/2 mil väster om Kungälv.

Om nr 44 i generation V, Per Jönsson-Huskoinen, står följande i hfl: "Belöntes d 19/5 1823 med 13 Rd 16 Smt af Kongl Wärlands Husarer för skicklighet i Björnjakt".

Maj Löfgren
Nansengatan 25
417 19 Göteborg

341. **Hansdtr Hollsten Ellika**.

412. **Jönsson Nils** f 167(3) i Askerud, Sunne, d 1739 i Ivarsbjörke, Sunne. Bonde, häradsdomare.

422. **Månsson Schagerquist Jon** f i Skacksjö, Ö Emtervik, d 1737 i Persby, Sunne. Fabrikör (enl Fryxell, Värmlands släktbok). G 1731 i Sunne m

423. **Christophersdtr Frisman Anna Märta (Annika)** f 1696 i Persby, Sunne, d där 1782.

440. **Jönsson Johan** f 167(9) i Mellby, Sunne, d där 1749. Bonde. G 1707 i Sunne m

441. **Andersdtr Abellona** f 168(3) i Prästhamnen, St Kil, d 1770 i Mellby.

484. **Jönsson Sven** i Ulvsby. Bonde och häradsdomare, herredagsman 1697. G 1677 i Sunne m

485. **Bryntesdtr Marit** från Höjen, f 164(4), d 1740 i Ulfaby.

Generation IX

512. **Olofsson Suhoinen Pål** f 159(4) sannolikt i Finland, troligen i dåvarande Juva sn, d 168(3) i Ö Lovåsen, Sunne. Nybyggare. G m

513. **Olofsdtr Elin**.

Fortsättning sida 20

26 Antavla för: MAJ CARELIUS(LÖFGREN), f 1920-05-08 i Norra Finnskoga/S.					
Gen: I	II	III	IV	V	
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63	
2 CARELIUS CARL JOHAN f 1886-07-10 N Finnskoga d 1957-04-07 Göteborg/0	KNUDSEN KARELIUS f 1849-06-20 Grue Finnsk Hedmarks F:e d 1929-03-04	KNUDSEN KNUD 1825 Grue Finnskog.N JOHANNESDATT KAREN 1829-06-03 gjedkjernet.N	JENSEN-HOLSTAD KNUD Hof.N- ARNESDATT HERMINE Gaardemoen.N- PEDERSEN JOHANNES Braaten.N- 1797- MATHESDATT MARI Brandval.N- 1795- LARSSON LARS Båtstad/S- 1791-1841 LARSDTR KARIN Båtstad/S- 1793-1884 PERSSON LISA 1831-05-03 w Kärrbackstrand d 1941-12-08	HANSEN PEDER Braate.N 1746- GUNDERSDATT RÖNNEGrue Finnskog.N 1758- POULSEN MATHIS Söndre Finnskog.N SYVERSDATT RAGNILD Brandval -1832 OLOFSSON LARS N Båtstadsnäset/S 1751-1805 OLOFSDTR INGEBOG N Båtstadsnäset/S 1755- LARSSON LARS Malung/W 1764- PERSDTR HELJA Båtstad/S 1768- JÖNSSON-HUSKOINEN PER Hjerpliden/S 1733-1824 CARLSDTR KARIN Djekneliden/S 1747-1804 ANDERSSON MATTS Medskogen/S 1759-1844 MÅNSDTR KARIN Djekneliden/S 1760-1837 CHRISTOFFERSSON ANDREAS Wena Ö/0 1761-1821 LARSDTR MARIA Ijuvkiil/0 1762- CLASSON CLAES Hermansby/0 1749-1796 TORKELSDTR ELLIKA Torsby/0 1755-1838 HANSSON JOHANNES Torsby/0 1762-1832 ENGELBREKTSDTR ANNA Torsby/0 1771-1832 HANSSON ERIC Torsby/0 1784-1835 HANSDTR ANNA Torsby/0 1785- REUTERBERG JOHANNES Ö Ödsmål/0 1778-1857 HANSDTR MARIA Ström/0 1787-1852 ERIKSSON SVEN Klefva Orust/0 1793-1857 NILSDTR BRITA Klefva Orust/0 1804-1851 JÖNSSON ENGELBREKT Myckleby/0 1769- BENGTSDTR JOHANNA V Resteröd/0 1775- CHRISTENSSON ANDERS V Resteröd/0 1781- TORESDTR MARGARETA Myckleby/0- 1783-1832	
1 Ansökare: CARELIUS MAJ f 1920-05-08 N Finnskoga/S	HALVARSDTR KARIN 1856-01-05 Huskheden/S d 1941-12-08	LARSSON HALFVARD 1823-05-11 Båtstad/S 1888-04-27 PERSSON LISA 1870-03-02	WENANDER ANTON N 1825-01-10 Torsby/0 187(5) U S A ANDREASDTR ANNA CHR 1833-07-04 Gloseby/0 1908-07-30	WENANDER LAURENTIUS f 1862-01-02 Wena öfvergård/0 d 1933-12-26 Göteborg/0 REUTERBERG NICOLINE f 1875-11-17 Torp Orust/0 d 1910-05-07 Göteborg/0	
3 WENANDER VILMA f 1896-10-20 Göteborg/0 d 1973-07-10 Göteborg/0					
930313					

Tillägg Antavla 25

Fortsättning från sida 18

516. Larsson Smedh Simon i Ragvaldstjärn, Gräsmark.
 518. Eriksson Ikoinen Mats. Upptog Långtjärn i Gräsmark, mördad 164(7). G m
 519. Persdtr Sophia.
 550. Höffner Ernest, Prästbol, Fryksände, d 1676 vid Karlsborgs skans, Bremen, Tyskland. G m
 551. Rakou Maria.
 632. Hollsten Hans. Kom från Holstein, smed i Asphyttan (1629). Stamfar för släkten Hollsten. G m
 633. Anna. Svenska.
 680. Hallorsson Anders. Kyrkvård och frälserättare, Berg, Väse. G m
 681. Gunilla Bengtsdtr.
 846. Frisman Christopher Lorentz d 169(6) i Persby. Löjtnant. G m
 847 Roman Märta f 1653 i Ölme, d 1735 i Persby, Sunne.
 1020. Larsson Jon. Bonde i Röberg, Sunne. G m
 1021. Andersdtr Karin.

Registerregister

(Det heter faktiskt registerregister)

Från förbundet har vi nu fått det tidigare aviserade registret över kyrkoboksregister. Det består av två mikrokort (120 sidor) och finns att låna i vårt arkiv på Gamla Badhuset. Det är överraskande att det faktiskt finns så många register. Och ändå är det fullt klart att man inte lyckats fånga in alla ensamvargar som sitter och pular med register i det fördolda.

Registren är av olika slag: från rena avskrifter i bokform till sökbara databaser. Bland de större registerbyggarna märks landsarkiven, mormonerna, DIS och PLF. För Värmlands del finns alla socknar representerade så det lönar sig säkerligen för våra medlemmar att ta en titt!

L-G S

Tillägg till Antavla

GENERATION VI

72. Johansson Pladt Hans f 1739. Klockare i Grue. Bonde med "bygselretten" på Bråten (Gjemsgård). G ca 1741 m
 73. Johansdatter Moen Kari d 1787.
 82. Halfvardsson Olof f 1702 i Båttstad/S, d 1811. 108 år gammal. G 1752 m
 83. Jönsdtr Brita. F 1734 i Båttstad/S, d 1824.
 88. Olofsson-Husk Jöns f 1689 i Husketorpet 8 i Hjerpliden, d 1774. Skogshuggare och jägare. G m
 89. Jöransdtr Kjerstin f 1702 i Rangen/S.
 96. Andersson Christoffer f 1739 i Wena Öfvergård, Torsby/O. G m
 97. Ambjörnsdtr Anna f 1774.
 112. Reuterberg Samuel f 1741 i Övre Ödsmå/O, d 1807.

Generation VII

172. Andersson Magnus f 1686 i Ransby/S. Jägare och fiskare. G m

173. Gudmundsdtr Helja f 1706.
 194. Maltesson Ambjörn f 1707 i Kuröd/O. Riksdagsman och häradsdomare. G m
 195. Andersdtr Anna f 1718 i Hvena Västergård, Torsby/O.
 224. Reuterberg Arvid f 1711 i Uddevalla/O. Hemmansägare i Övre Ödsmå/O. G 1:o m
 225. Matsdtr Kerstin f 1714 i Brunnefjäll Myckleby/O, d 1754.

Generation VIII

388. Bengtsson Malte f ca 1660 i Kuröd/O, d 1736. Nämndeman och riksdagsman. G m
 389. Amundsdtr Ingrid f 1683 i Hvena Torsby/O.
 448. Reuterberg Samuel f 1667 i Ljusnarsberg/T, d 1752 i Övre Ödsmå/O. G 1699 m
 449. Andersdtr Elsa f 1675 i Uddevalla/O.

Värmlänningar i förskingringen

Från Ramsbergs dödbok (Västmanland).

Kaptenen hr Johan Ramzell ifrån Värmland som avsomnade här uti Prästgården, 65 år.

Olof Göransson från Knoll i Glava, 50 år. Död 1730-01-27.

Lars Carlsson, en gammal omkring (resande?) soldat från Carlstad, begr 1706-11-27.

L-G S

Ur Jemtlands Tidning nr 24/1858, 14 juni

Den 10 sistl maj omkom under flottning av träwirke i s k Halån, Ragunda s:n arbetskarlen Johan Olsson från Sunne s:n i Wermland. Liket är återfunnet.

Manspersonen Per Persson från Hwitsands socken i Wermland har spårlost förswunnit, hwarföre det tros att han, som varit sysselsatt med timmerflottning i ån Söran inom Lilleherrdals s:n, derstädes omkommit. Anställd draggning har icke medfört någon upplysning rörande Per Perssons förswinnande.

BGm

Forts från nr 1993:2

I Sofies chiffonjé

Vid arvsskifte kom två gamla brev i min hand, skrivna åren 1886 och 1899. De fanns i "Sofies chiffonjé" från Hälsingland. Stina Larsson, född 16/11 1821 i Oleby, Fryksändes socken, Värmland, skrev båda breven till sin gifta dotter Karin i Ljusne, Hälsingland.

Stina Larsson är nu 78 år 1899 och hon tycker "att det mången gång är besvärligt att få någon att skriva och då man blivit gammal, så blir man tafatt ..." men i min ensamhet får jag taga mig friheten att språka med eder en liten stund ... ". Någon skriver brevet åt Stina med hennes egna ord:

"Ohleby den 5/12 1899

Älskade dotter och måg samt barnabarn. Guds frid tillönskas eder. Medan jag nu sitter i min Ensamhet får jag taga mig friheten att språka med Eder en liten stund, men jag vet ej med vilka ord jag skall börja för att göra min ursäkt jag har just ingenting att ursäkt mig med annat än att jag själv icke är någon skrivare och så är det mången gång besvärligt att få någon att skriva och då man blir gammal, så blir man tafatt.

Emellertid, jag skulle tacka eder för det sista. Tack för brevet som jag för länge sedan har bekommit med inläggande 5 kronor jag kan aldrig nog fulltacka eder för all eder godhet emot mig, men Gud skall belöna eder. Jag ser i brevet att du Helena är gift nu och jag vill nu på det hjärtligaste önska dig all lycka och välsignelse i ditt äktenskap, trevnad och välmåga skall följa dig i alla dina livsdagar och att din levnadsbana skall vara ljus och icke skymmas av sorger och vedermödor.

Jag får nu giva tillkänna att jag nu sitter här i min gamla stuga ensam. Det husfolk som har bott hos mig har flyttat, de

har köpt sig ett litet eget hem. Hur skall jag nu reda mig, att sitta här ensam, det vet jag icke. Nu står den kalla vintern för dörren, ja de riktigt har kommit in i stugan, så jag måste ut, jag har icke förmåga att skaffa mig ved, så att jag kan reda mig. Mitt hälsotillstånd är vacklande som ni väl kan förstå och krafterna är länge sedan försvunna och ålderdomsbördan är tung. Livet är numer icke en ljus utan en mörk (tid) för mig.

Jag får säga att hit till den här dag har jag någorlunda skött mig själv men hur går det hädanefter, Gud vet allt och han kan säkert sörja för änkor och faderlösa.

Hälsa godt till Olof och hans familj ifrån mig. Även får jag hälsa från Lars och hans anhöriga. Flickorna hälsar att de växa och blir stora. Christina, så är den äldres namn hon kommer nog en vacker dag till eder. Jag får nu hälsa från släkt och bekanta, var vid sitt namn, gör eder nu alla hjärtligen hälsade från mig, men du min kära dotter och måg på det hjärtligaste hälsade från eder moder Stina Larsson.

Lycka till en god jul skriv snart och omtala hur ni lever."

Dottern Karin och maken Jonas' son hette Johan. Han har gjort en anteckning på brevet "Min mammas sista brev från mormor", sedan har han förvarat breven i chiffonjén under åren.

Johans hustru hette Sofie Lång och härstammade på morssidan från fältväbeln Gustaf Erhardt Schützer född 1732 i Hameln Hannover i Tyskland.

Sofie överlevde sin make i många år och breven förblev orörda i chiffonjén tills nu.

Janet Leffler

Rättelse

I referatet av Elisabeth Thorsells fördrag om domboksforskning i nr 1993:2 av VärmlandsAnor fanns ett fel. Mari-

Anne Olsson har skrivit av ingressen från volymer omfattande 25 landsbygds-härader, mer omfattande än vi angav.
BGm

Koopverdiskeppen

Några har svarat på frågan hur stavningen på "coopwaerdie-" skall normaliseras. De flesta menar att det "svenska" ordet kofferdisk bör användas i stället. Detta tackar jag för och håller med om evad det gäller att återge enbart innehållet i texten.

Men frågan avsåg hur man skall stava när man vill återge texten ordagrant med modern stavning. Där tar jag fasta på den stavning Elisabeth Thorsell föreslagit och som anges i rubriken ovan.

BGm

Centrum för släkt och hembygdsforskning?

Riksarkivets gamla byggnad på Riddarholmen i Stockholm håller på att förfalla. Men riksarkivarien Erik Norberg hyser en förhoppning om att gamla riksarkivet på nytt skall återfå sin roll som centrum för den historiska forskningen. Eleverna på arkitektlinjen vid Tekniska högskolan skall nämligen göra en istandsättningsplan för huset.

I en intervju i tidskriften "Akademiker" säger Erik Norberg att han skulle vilja samla intressenter för bl a släkt- och hembygdsforskning i gamla riksarkivet. Fördelen med amatörernas intåg i forskningssalarna är att materialet används, säger Norberg vidare. Det här låter onekligen intressant.

L-G S

SSF i Göteborg flyttar?

Förbundet låter meddela att dess huvud i Göteborg förhandlar om att sälja och/eller renovera fastigheten vid Vasagatan 10. Troligt är att man måste flytta. Den, som ämnar besöka SSF i Göteborg bör därför i eget intresse ringa 031-11 33 44 före besöket.

ANOR SÖKES

185. Jag söker uppgifter om vart **Johan (Jansson) Jernberg** f 1767 i Stavnäs och **h_h Cajsa Larsdtr** f 1758 i Alster tog vägen efter år 1804, då de fanns upptagna i Alsters hfl som utflyttade från Gunnerud till Forsnäs, där de dock aldrig noterades. Familjen bestod vid tillfället även av fyra döttrar, och en av dem återfinns senare i Väse hfl 1811-1816 som fosterdotter till Anders Nyberg och Anna Malmström. Tydligt inträffade något mellan 1804 och cirka 1810 som splittrade familjen. Avsaknaden av aktuella kyrkoarkivalier i Alster gör att det inte gått att få klarhet i vad som hände. Söker även uppgifter om CLs föräldrar.
Peter Funke
Gladiolusgatan 5G
431 61 Mölndal
Telefon 031 - 27 78 97

186. Jag söker min anfader **Olof Danielsson Sillén** f 10/6 1786? i Sillerud.

Hur har tilläggsnamnet **Sillén** uppkommit?

Conny Källvik
Lundens Gård
461 95 Trollhättan
Telefon 0520 - 48 11 72

187. Jag söker **hammarsmed Peter Starck** f 5/4 1708 som flyttade till Luleå-Råneåtrakten ev ca 1730 och därifrån med barn till södra Finland till våra svenskspråkiga trakter. Han kom från Karlsfors, Silleruds sn i Värmland. Hans fru var **Maria Berg** f 15/9 1716?, möjl 1714-15. Barn: Abraham f 25/1 1740, Helena 1741. Var de valloner?
Bengt Wikström
Idvägen 6
SF-22100 Mariehamn Åland

188. Föräldrar till **Maria Elisabet Tingberg** f 1734. Hon är ej återfunnen i födelseböcker i Norrbotten. I Överkalix gifte hon den 12/2 1754 med föraren vid Luleå kompani **Magnus Winblad** f 1731. Efter Magnus Winblads död 6/2 1793 flyttade Maria Elisabet från Överkalix 1797 till okänd ort.
Ansgar Nordebo
Sandäkersvägen 20
954 33 Gammelstad
Telefon 0920-53265

189. Soldaten **Bockfeldt** f 1708, hustru **Karin** f 1715, dotter **Anna** f 1736, son **Anders** f 1744, dotter **Karin** f 1748, son **Olof** f 1754. Denna familj bodde i Stenbyn, Långserud, 1752. Min förfader hette Anders Nilsson. Hans son kallades Bocken. Om soldaten Bockfeldt heter Nils i förnamn, borde det vara han som är far till Anders. Jag söker den rote där soldaten hette Bockfeldt cirka 1728-1748 för att kunna hitta soldatens förnamn. Kan vara i Värmland men kanske även i Dalsland.

Gunnar Jonsson
Ålvhagsgatan 25
66140 Säffle
Telefon 0533-10559

190. Har någon stött på namnet **Knax (Knox)**? Min fm mm far och tillika ff mm far hette Andreas/Anders Olsson Knax och var född 5/9 1799 i Värmland.

Marianne Magnusson
Legendgatan 81
422 55 Hisings-Backa

Ur blad och Forum

Diskulogen nr 29, juni 1993. Björn Johansson har skrivit en redogörelse över Stockholms Historiska Databas. Idag finns ca 1,5 milj personposter inmatade. Databasen omfattar personer från Gamla Stan, västra Södermalm och fd Brännkyrka församling. En del av materialet finns även på mikrokort.

Gustavabygden nr 23, sommaren 1993. Stig Larsson söker svaret på vem "Gustav Adolfs starke präst" var. Traditionen säger att det på 1850-talet skall levat en präst, som var fruktad och hatad. Fruktad därför att han vid varje söndagshögmässa höll en ljungande straffpredikan. Han gjorde också försök att få slut på brännvinsförsäljning och fylleri utanför kyrkan vid gudstjänsterna. En juldagsmorgon skall han ha på väg till julottan blivit överfallen av tre slagskämpar. Han

skall ha tagit två av dem i nacken och slagit deras ansikten mot varandra och sedan med ett slag mot solar plexis slagit ner den tredje.

Red går med hjälp av Karlstads stifts herdaminne igenom listan på de präster, som verkat i Gustava under tiden 1840-1860. Man utser en, Johannes Engelbrekt Edén, som troligt kandidat till att vara den starke prästen, men är inte helt säkra och ber Gustavabygdens läsare om hjälp. Birger Eriksson kåserar över språks bruket att använda ordet "vart" i stället för "var" och "själv" i stället för ensam, som i "Vart bor du?" och "Min fru är bortrest, så ikväll måste jag äta själv och i natt får jag ligga själv också. Hoppas hon också ligger själv!"

Skånegenealogen nr 1992:2. Casmir Sparre Lindhe skriver om att skaffa sig

ett släktvapen (med fortsättning i nr 1993:1). Thorsten Sjölin skriver om släktforskning i Storbritannien.

Släkthistoriskt Forum nr 2/93. Thorsten Sandberg om komminister Sven Kihlman i Övre Ulleruds församling, som 1746 skrev till Fredrik I och klagade över att man i Sverige fortfarande tillämpade den julianska kalendern och som resulterade i att vi fick 1753 års kalenderreform med övergång till den fortfarande gällande gregorianska kalendern. Ändringen utfördes så att 11 dagar togs bort ur februari; den 17 februari följdes av den 1 mars år 1753. Före dess hade man gjort mindre ändringar fram och tillbaka. För detta redogörs i artikeln. Sven Kihlman var en mångkunnig man. Han gjorde bl a ritningar till Övre Ulleruds kyrka.

Släkthistoriskt Forum nr 3/93. Olof Cronberg skriver om normering av namn i register.

Annons

**Fryksdals härads
domböcker**

sammandrag av Gunnar Almqvist, del II, omfattande tiden 1701-1725, har utkommit från trycket. Boken är på 628 sidor, återger i sammandrag det väsentliga av samtliga ärenden och har utförliga ort-, sak- och personregister.

Som bilaga medföljer rättelser till del I (1600-talet). Boken kan erhållas genom Ö Emterviks hembygds-förening. Cirkapris 170.00

Matts Nilsson

S Ås 850, 686 04 Ö Emtervik
Telefon 0565 - 300 35

Annons

**Vigselregister
Långserud**

Ett nytt vigselregister inom det s k CLAES-projektet har kommit ut. Det gäller Långseruds sn i Gillbergs härad 1693-1860.

Avskrift av Ingvar Dahl, Arvika. Bearbetning av Olof Cronberg, Växjö.

Normaliserad stavning av namn och orter.

3 mikrokort kostar kr 30 + porto och beställes från

DIS

Sandgatan 10 kv
582 35 LINKÖPING

Annons

Värmlandsforskare

I Sveriges Släktforskarförteckning Sammanställd av Gunnar Jonsson, Säfte

Innehåller namn, adress, telefon för 89 släktforskare som sysslar med släkter med anknytning till Värmland, med ortregister, släktregister och specialregister jämte blankett med ifyllnadsanvisningar

Sätt in kr 20.00 + porto 9.50 på postgiro 469660-5 så sänder vi 1 ex av förteckningen. Finns även i Gamla Badhuset.

Värmlands Släktforskarförening, Norra Berghaget, 66732 Forshaga

Antavlorna

Glädjande nog gav uppropet efter antavlor i nr 1992:4 ett gott resultat. Vi fick in ett antal tavlor nästan omgående. Vi har således några på lager nu och det gör att det kan ta lite tid innan alla hinner bli publicerade. Vi planerar att publicera alla efter hand. Ingen skall bli refuserad.

Ibland får vi även antavlor med tabell över anor från generation VI och uppåt. Om tabellen innehåller ett stort antal anor förbehåller vi oss rätten att gallra i materialet. Vi anpassar storleken på tabellen så att den upptar maximalt cirka en sida. Ett tips för den, som sänder in en sådan tabell är att själv ange vilka personer som skall prioriteras.

Till flera av de insända antavlorna bifogas kommentarer. Detta bidrar till att höja antavlans värde. Kommentarer kan innehålla intressanta episoder som hänt anpersonerna. Släktskap till andra medlemmar och andra intressanta personer kan också anges.

Fortsätt alltså att sända in antavlor, men räkna med att det tar lite tid innan den kommer i tidningen.

BGm

**Fredagen 22 okt kl 1900
Gamla Badhuset, Karlstad**

Från piga till maid

**Margareta Matovic kåserar
om**

svenska kvinnors utvandring vid sekelskiftet från Värmland och Dalsland till Chicago

**Lördagen 20 november
Gamla Badhuset, Karlstad**

**Öppet hus
kl 1100-1500**

Jubileumsåret avslutas med visning av arkiv och forsknings-möjligheter

**Lördagen 25 sept kl 1400
Gamla Badhuset, Karlstad**

**Värmlandsarkiv
visar
forskningsvägar**

Bildarkiv
Mikrofilmning

**Söndagen 21 nov kl 1700
Gamla Badhuset, Karlstad**

Jubileumsmiddag

Mossbergs plank med kött, fisk och exotiska frukter, måltidsdricka, kaffe

Pris kr 100

Föranmälan senast 10 nov till
054-118777

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med den nya adressen till:

Värmlands Släktforskarförening

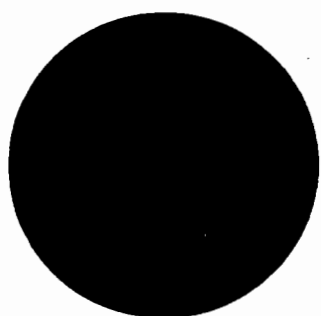
c/o Lars-Gunnar Sander

Norra Berghaget

667 32 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

**Tryck i Värmland
Tryck i Karlstad
Tryck på Knappen**

Värmlands mest kompletta tryckeri. Nu med ett par nyheter!

Nyhet 1: Färgkopiator

Nyhet 2: Xerox nya trycksystem

Innebär att Repro-Tryck-Fals och Häft byggts in i världens bästa och snabbaste kopiator. Det betyder att du kan få färdiga broschyrer på dagen. Även med 4-färgstryck på omslaget. I många fall till en bråkdel av kostnaden för en konventionell trycksak.

Titta in för en demonstration!

Tryckeri AB Knappen – Alltid på gång med det senaste!

Ramgatan 7, Karlstad • Tel. 054-15 66 75 • Fax 054-15 60 77